

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

Russiske Soldaterbreve.

1917.

VERDENSKRIGEN 1914-18

0977

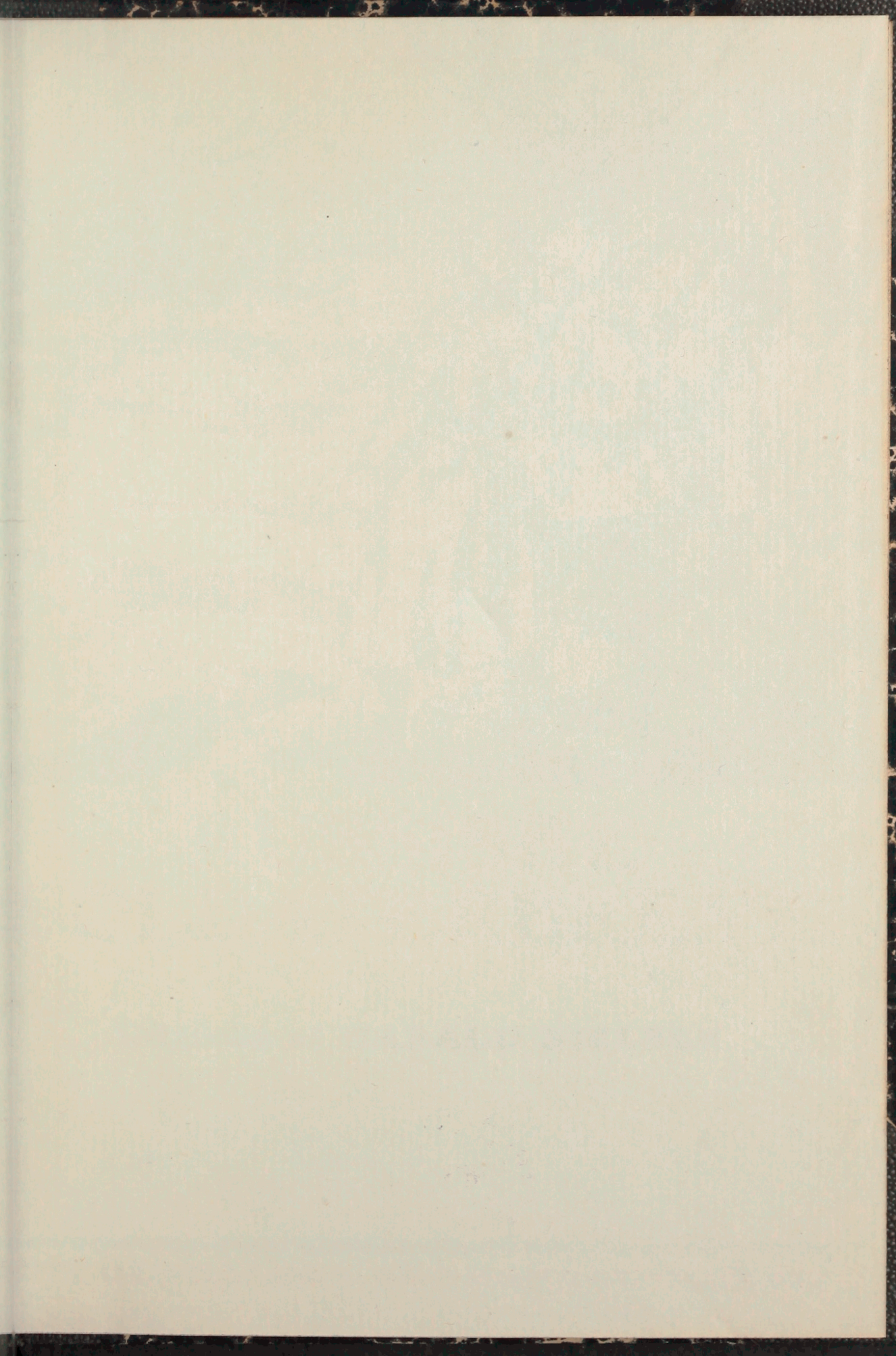
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

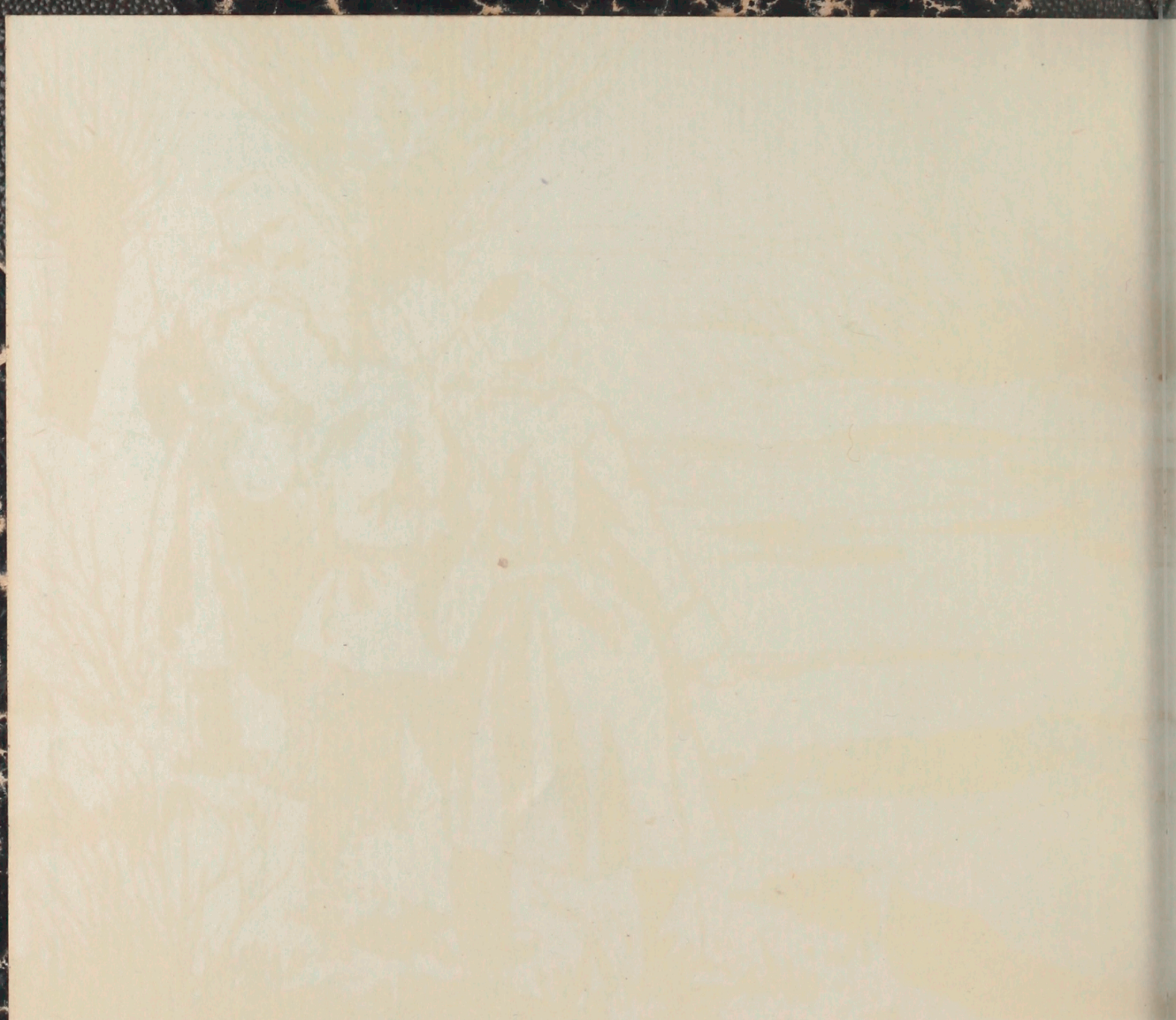
130020610434

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON

BY SAMUEL JOHNSON

NEW YORK: PUBLISHED BY J. B. ALLEN, 1850.

RUSSISKE SOLDATERBREVE

Udgivne af HARALD NIELSEN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · MCMXVII

**SOLDATERBREVE
FRA FRONTERNE**

UDGIVNE AF HARALD NIELSEN

RUSSISKE SOLDATERBREVE

RUSSISKE SOLDATERBREVE

UDGIVNE OG INDLEDEDE
AF
HARALD NIELSEN

OVERSATTE AF INGEBORG STEMANN

1917. L3432

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
M D C C C C X V I I

KØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

FORORD

EN dansk Diplomat, der baade havde opholdt sig i Rusland og ofte var rejst derigennem skal have paastaaet, at alt hvad Vesteuropa vidste om dette Land var forkert. At det i hvert Fald ikke altsammen er rigtigt er en udbredt Følelse, og der er derfor ogsaa en stigende Interesse for, hvad der kan antages at kaste Lys over Forholdene derovre. At komme i Besiddelse af de dertil fornødne Oplysninger og Materialer, er imidlertid ingen let Sag under Krigen, hvor der vaages strengt og mistroisk selv over den uskyldigste Post- og Telegrafforbindelse, og Tilvejebringelsen af efterfølgende Samling Soldaterbreve har da ogsaa stødt paa Vanskeligheder.

Materialiet har Oversætterinden maattet hente dels fra russiske Aviser og Tidsskrifter og dels fra udenlandske Samlinger, der er bygget paa tilsvarende Kilder, og endelig fra originale Breve, der er sluppet over den russiske Grænse.

Det er paa denne Maade lykkedes at tilvejebringe et Stof, som i mange Henseender kaster Lys over Stemningerne i den Hær, der efter saa mange Nederlag og Sejre nu synes at staa med Gevær ved Fod, lammet af Revolutionens Uro og Tvedragt.

Man faar gennem disse Breve ikke blot et levende Indtryk af, hvilke Vanskeligheder den har maattet overvinde, og hvilke Lidelser den har maattet udstaa, men tillige Indblik i den Aand, med hvilken den har baaret dem.

Tager man f. Eks. det første og sidste Brev her i Samlingen, vil man se, hvor nøje de svarer til hinanden, skønt de er skrevne fra forskellige Fronter og paa højst forskellig Maade; det første berettende, det sidste ræsonnerende. I begge er det samme Folkekarakter, man møder, og en Folkekarakter ganske forskellig fra, hvad man har lært at kende i de tidligere Samlinger, mere tung og fatalistisk. Den enkelte synes drevet frem snarere af en uhyre uundgaaelig Nødvendighed end just af Pligt eller Begejstring. Og dog, heller ikke i denne Hær har der manglet heroisk Kamplyst og Pligtbevidsthed, derom vidner adskillige Træk. Man har kæmpet og lidt ikke blot for Zaren eller for sine Overordnede, men for Fædrelandet.

De kommende Begivenheder vil vise hvor stærke disse Følelser er, men nærværende Breve er Vidnesbyrd om, at de ikke fattes, ligesom de i det Hele giver deres Bidrag til Forstaaelsen af den Aand, den Natur, der dybest set er det mægtige Riges Skæbne.

RUSSISKE SOLDATERBREVE

Angrebet.

Her er koldt. I Blenderingen er der Halvmørke. I Ovnene, der er lavet i en Fordybning af Jordvæggen, gløder de forkullede Træstykker. De udbreder en velgørende Varme, der fremkalder en behagelig Døsighed og bringer en til at lukke Øjnene, saa Tankerne begynder at vandre langt bort til Hjemmet med den varme Seng og de kære Ansigter. Et Vindpust river Sejldugen væk fra Døren; den kolde Blæst farer med et Pust ind i Blenderingen og finder Vej indenfor vore graa Kapper. Vi begynder at fryse. Og alligevel, hvor var det en behagelig Forandring, da vi igaar blev overført til Regimentets Reserve. Vi har det her forholdsvis komfortabelt. Vi kan spadserere omkring, koge Vand, lave Te og varme os ved Ovnene, om hvilken vi samles, mens vi sidder og fortæller hinanden om alt, hvad vi har oplevet derude i de forreste Skyttegrave, hvor man ikke kender noget til alle de smaa Bekvemmeligheder, vi nu nyder godt af. Derude, hvor Geværsalverne lyder uafbrudt, og hvor man i Skyttegravene staar med Benene i Vand og i Timevis holder Udkig med Fjenden, iagttager hans Bevægelser og lytter til de flyvende Projektilers Stønnen og Eksplosionernes Knalden.

Jeg kryber ud af Blenderingen for at vaske mig. Sneen lægger sig med hvide Fnugge over Naaletræernes grønne Dragt og gør dem til pyntelige Juletræer. Eggen skjuler sig under det hvide Tæppe.

Paa Vejen fra Bataillonschefens Chalun*) ser jeg vor Kompagnichef Løjtnant N. arbejde sig hen til os med Haanden paa Sabelen, mens han med Besvær trækker sine tunge Fedtlædersstøvler ud af den opblødte Jord. Da han var kommen hen til Kompagniet, kaldte han Sergenten frem. Jeg mærkede, at hans ellers altid rolige Ansigt udtrykte Uro og Utilfredshed. Saaledes havde jeg aldrig tidligere set ham. Nervøst og ligesom i Vrede uddelte han sine Befalinger og slog ud med Haanden til Sergenten. Saa skyndte han sig tilbage, men paa Vejen vendte han sig om og raabte, at Kompagniet maatte holde sig parat, hvortil Sergenten svarede „Vel“. Men dette „Vel“ lød nedslaaende og haabløst og ikke soldatermæssigt. „Nu, Kammerater, idag sker der en Ulykke,“ sagde jeg, da jeg var krøben tilbage til Blenderingen. „Hvad Nyt?“ spurgte en Kammerat, med hvem jeg havde holdt sammen lige fra vi forlod Nischni Novgorod. Jeg fortalte ham, hvad jeg lige havde hørt og været Vidne til. „Er det det, man kalder Reserve eller Hvile. Inden Aften skal vi nok gøre Bekendtskab med Østrigerne,“ sagde han. Men der udefra lød Kanonernes Torden, Mitrailleurernes Skratten blandet med uafbrudte Geværsalver. Skydningen var allerede i fuld Gang. Østrigerne presede paa.

---

*) Saaledes kaldes Smaahytter i Galizien.

Kl. 12 Middag.

„Har I hørt, at det 16de Kompagni skal afmarschere?“ spørger min Kammerat. „Hvorhen?“ „Til Undsætning af det xte Regiment, som begynder at vakle. Deres Skyttegrave, til højre for Byen G. har Østrigerne besat, og vor Bataillon har faaet Befaling til at drive dem ud af Skyttegravene og tage disse tilbage fra dem igen.“ „Men hvad tager da det xte Regiment sig for.“ „Ja, det maa Fanden vide,“ sagde min Kammerat vredt. „Der bliver nok for os at bestille idag.“ Vi tav begge, vi havde hver vore egne Tanker. I Blenderingen bliver der trangt og lummert. Vi trænger til Luft og Bevægelse, til at komme bort fra denne tilrøgede Blendering, der med sin halvraadne Gulvhalm begynder at vække Væmmelse. Lad os skynde os bort, derhen, hvor Kanonerne tordner og Mitrailleurerne skratter. Der kræver Døden sine Offre, og i saadanne Øjeblikke skammer man sig ved at sidde roligt her. Og naar det skal være, lad saa Enden komme saa snart som muligt.

Jeg gaar ud af Blenderingen. Tykke graa Skyer hænger tungt over Karpathernes Toppe, idet de gavmildt breder Snelagenet over den stakkels Jord, der er vædet med Menneskeblod. De ligesom gør sig Umage for at skjule Menneskets Skam ved at dække Jorden med det hvide sølvglinsende Væv. Vestenvinden bevæger Trætoppene og faar dem til ligesom at synge en Klagesang over de mange unge Menneskeliv, der er gaaet tabt.

Det 16de Kompagni stiller. Men ogsaa vi hjælper

til. Vi hjælper dem med at komme i Tøjet. Nogle bringer dem Patrontasker, andre kommer med Brødposerne eller hjælper dem med at spænde det paa altsammen. Alle skynder sig, som om de var bange for at komme for sent. Der er nogle, som raader Kammeraterne til ikke at tage overflødige Sager med sig. Det meget vil kunne genere under de hurtige Fremløb, og naar man skal falde ned, saaledes som Angreb jo foregaar.

Saa kom det 16de Kompagnis Løjtnant Guskof, en ganske ung Fyr med et muntert Ynglingeansigt, der var roligt og fattet. Idet han gik langs Rækkerne, kommanderede han „Kammerater, følg mig! Marsch! ikke i tætte Rækker, men hold Afstand, for at vi kan faa mindre Tab, naar vi kommer i Ilden. Altsaa Marsch. Vorherre være med os.“ Alle tog Huerne af og korsede sig, og saa begyndte de at marschere. Jeg saa, hvorledes en af vore Kammerater fra Nischni som Farvel ivrigt slog Kors over den sidste Soldat, der forsvandt bag Højen, og da han var forsvundet, slog han haabløst ud med Haanden. Men der forude noget borte hørte man stadig Geværskud og Mitrailleusesalver.

17. Februar 1915. Skyttegravene ved Byen G., Østrig.

„Min kjære Barndomsveninde, Legekammerat og Søster Anna. Jeg er sund og rask, og paa din Anmodning vedbliver jeg med Dagbogen. Min Søster, naar Du hører, at jeg er død, saa skal Du ikke græde over mig, men husk mig blot i Dine Bønner og bed for Din stakkels Broder Fjoder. Hvad dette

Liv angaar, saa giver denne Dagbog Dig Efterretning, saa længe jeg er levende, og naar Du læser den, tænk saa paa de lykkelige Barndomsdage, da vi sammen løb og legede i Haven, den lykkelige og svundne Barndom.

Jeg kom levende fra det, men det havde været bedre, om jeg var faldet end at overleve saadanne Tab. Jeg har tidligere skrevet til Dig om vor brave Kompagnichef Løjtnant N. *), og Du kender ham fra mine Breve. Du kender ogsaa min Kammerat Vitja, med hvem jeg hele Tiden havde tænkt at besøge Dig, naar Krigen var endt. Men den ubønhørlige Skæbne vilde det saaledes, at de begge faldt i Slaget d. 11te Februar 1915, den første Kl. 9 om Aftenen, den anden Kl. 2¹/₂ om Eftermiddagen. Den 11te Februar 1915 Kl. 2 om Eftermiddagen stillede vort 15de Kompagni og marscherede i Hælene paa det 16de Kompagni. Da Kompagnichefen kom, var vi allerede parate til at marschere afsted. Vi stod i Geled med Gevær paa Skulder og ventede utaalmodigt paa ham. Kompagnichefen gik med tilsyneladende Ro langs Fronten, og det var som om han vilde have sagt nogle Ord til os, men ikke kunde faa dem frem, og efter blot at have sagt: „Fremad Marsch!“ marscherede han afsted foran Kompagniet. „Der hænder vist vor Kompagnichef noget frygteligt idag,“ bemærkede min Kammerat Vitja. Jeg vendte mig om imod denne og kunde ikke genkende hans ungdommelige, altid muntre Ansigt, der

---

*) Alexandr Nikolski var en ung lovende Kunstner. Musæet i Nischni-Novgorod ejer flere af hans Studier

nu var blegt. Han var ligesom skrumpet ind, og man kunde se, at han led Sjælekvaler. „Men min kære Vitja, hvad er der i Vejen med Dig,“ spurgte jeg deltagende.

„Jeg fejler ikke noget; jeg mener, at jeg har det som altid,“ sagde han uvilligt, og jeg lod ham saa være i Fred. Vi marscherede altsaa videre. Vi var ganske rolige; der var ikke Tale om Frygt, men vi følte en vis Tomhed. Saa kom vi op paa Bakken og begyndte at gaa ned i Dalstrøget. Fjenden havde endnu ikke faaet Øje paa os fra sine Højder. Vi fortsatte vor Vej fremad, idet vi tog Afstand fra hinanden og formerede os i Skyttekæder.

Kompagnichefen gik foran os. Vejret havde forandret sig. Det kom med Isslag og Rim, saa Fugtigheden slog igennem vore Kapper, og det kolde Snevand sivede ned ad Ryggen. Uvilkaarligt begyndte vi at ryste af Kulde. Vi gik bestandig fremad, men ikke saa snart havde vor forreste Række naaet Chausseen, før første, anden og tredie Granat med Hvinen og Hvislen fløj over vore Hoveder og eksploderede med et Knald. Det var Forbiskydning; man havde sigtet for langt. Det var nu kun Begyndelsen, og efter faa Minutters Forløb begyndte Granaterne og Bomberne at eksplodere i Dusinvis rundt omkring os. De eksploderede dog hele Tiden foran eller bagved os. De havde ikke Maalet, og vi vedblev roligt at marschere videre.

Pludselig hørte jeg tæt bag ved mig et øredøvende Brag, og store Jordklumper fløj op i Luften rundt omkring mig. Granatstumperne faldt rundt om mig.

Men da endelig Røg og Støv havde lagt sig, og jeg vendte mig om, oprullede der sig et rædselsfuldt Syn for mine Øjne. Dækket af Jord og Jordbrokker vaandede de endnu levende, men haardsaarede Kammerater sig. Jeg sprang hen til dem, for at hjælpe, men desværre, det var for sent, og da jeg bøjede mig over den nærmest liggende, der var begravet under et Jordlag, kunde jeg med Nød og næppe genkende min Ven Vitja. „Vitja, Vitja, hvad er der i Vejen med dig? Er Du saaret, eller blot kvæstet?“ Men han slog blot Øjnene op og stønnede næppe hørligt „Jeg dør, Farvel, Fjodor,“ sagde han, og samtidig strakte han sig krampagtigt ud og drog sit sidste Suk. Jeg trykkede hans Øjne til og lagde hans Hænder over Brystet, alt mens Blodet sivede ud af hans lemlæstede Arme. Saa tog jeg hans Tegnebog ud af Lommen paa ham og skyndte mig at løbe videre. Jeg fældede ingen Taarer. Døden er en dagligdags Ting for os og vi ved: idag ham, imorgen mig. Jeg følte nu ikke den mindste Dødsangst. Alt var mig ligegyldigt, og jeg lagde slet ikke mere Mærke til, hvad der foregik af Rædsler omkring mig, men vedblev at gaa fremad, mens Østrigerne stadig beskød os med deres dødbringende Uhyrer af Kanoner, dog længe uden igen at træffe. „Gud være lovet,“ sagde vor Kompagnichef og tog Huen af, idet han samtidig slog store Kors for sig. Vi andre fulgte hans Eksempel. „Sergent, har vi alle vore Folk,“ spurgte han, idet han med Lommetørklædet tørrede Sveden af Panden. „Nej, Hr. Løjtnant, der er falden fem.“ Jeg saa, hvorledes Løjtnantens Ansigt blev dødblegt,

og at han vendte sig bort for at skjule sine Taarer. Jeg undrede mig over at se ham saa nedtrykt. Hvor var nu det Heltemod, som han udviste i Kampen ved N., hvor han frygteløst stormede frem med dragen Sabel, mens vi, opildnede af vor kære Chefs Eksempel, fulgte efter ham, overdængede af Fjendens Kugler, og uden at standse et Øjeblik fik Fjenden drevet ud af Skyttegravene og besatte dem? Hvorledes var han bleven saa forandret idag? Jeg tænkte paa min stakkels Kammerat, Vitjas Forudsigelse: „Idag sker der noget frygteligt.“ Men det er vanskeligt at finde Udtryk for, hvad jeg følte i dette Øjeblik. Jeg forudsaa, at vor Løjtnant vilde falde, men vidste ikke, hvad jeg skulde gøre for at frelse ham, og det var det mest pinlige.

I nedtrykt Stemning gik jeg hen til mine Kammerater, som lænede sig op ad Muren paa et halvt ødelagt Stenhus, der bidrog til at forøge vore sørgelige Indtryk fra denne Ekspedition. Kammeraterne sad der tavse og nedslaaede, men bar uden Knurren deres Lidelser; kun deres gustne Ansigter fortalte om den aandelige Spænding, hvori de havde været hele Tiden. Der var ingen Vitja mellem dem mere, og jeg følte mig eensom mellem de andre og satte mig, træt og forsagt, ned paa Stenbroen. Tusmørket begyndte at brede sig, og det omdannede G.s halvt-ødelagte Stenhuse til ligesaa mange Spøgelseruiner. Paa Himlen kom der hist og her en Stjerne tilsyne, som snart beskedent skjulte sig igen. Imens knaldede Mitrailuserne og buldrede Kanonerne i Nærheden.

Kl. 8⁴⁰. „Ret og Gevær paa Skulder!“ lød Kommandoen. Vi sprang alle op og skyndte os ind i Geledet. „Voltjikin, kom herhen, hurtig ind i Geledet,“ raabte Løjtnanten, der nu var bleven rolig, med fast Stemme. „Se at faa Benene med dig.“ „Det gør ondt i Benene, Hr. Løjtnant.“ „Saa bliv, hvor Du er.“ „Nej, Hr. Løjtnant, jeg kan ikke blive tilbage,“ svarede Voltjikin og løb haltende ind i Geledet. „Naa, fremad marsch,“ kommanderede Løjtnanten, og saa marscherede vi videre i strunke Geledder, som var vi paa Manøvre. Ingen vilde sakke bag ud fra Kammeraternes Rækker. Jorden var blød og fugtig. Vandet sivede ind i Støvlerne, vore Kapper var tunge og vaade. Patrontaskernes Remme og alt det andet trykkede os paa Bryst og Ryg, og ovenikøbet lod Lusene os ingen Ro. Dog tror jeg, at der ikke var nogen, der tænkte videre paa disse Ubehageligheder.

Vi kom ud af Byen G. og begyndte i samme Orden at gaa ned i Dalstrøget derudenfor. Omtrent 800 Skridt derfra laa det xte Regiments Skyttegrave, hvorfra Østrigerne havde fordrevet dem, og hvor de nu havde sat sig fast. Fra disse Skyttegrave begyndte man at skyde paa os, da man mærkede, at vi var i Nærheden. Samtidig sendte Batterierne den ene Granat efter den anden ud i Rummet, men de faldt nu langt borte bagved os. Vi lagde os alle ned paa den vaade Jord. Vi var rolige, vi følte ingen Frygt, men en vis aandelig Spænding. Foran os havde vi det tætteste Bælgmørke, midt i hvilket man kunde skimte nogle underlige mørke Skikkelser, der

lokkede os til sig for at overmande os. Der var kommen flere andre af vore Kompagnier tilstede, og de angribende Kompagnier indtog hver sin Stilling. Til højre, for at gaa Fjenden i venstre Flanke, marscherede et halvt Kompagni af det 14de Kompagni og til venstre for at omgaa Fjenden fra højre Side, et halvt Kompagni af det 13de. I Centrum gik 15de Kompagni og 6te Kompagni og det xte Regiment. „Alle Mand op“, lød den hviskende Kommando, og vi rejste os hurtigt op. „Fremad.“ Vi bevægede os lydløst fremad og søgte at være ganske stille. Kompagnichefen gik foran sit Kompagni. Jeg holdt hele Tiden Øje med ham og gjorde mig Umage for ikke at tabe ham af Syne. Forudfølelsen af hans snarlige Endeligt gav mig ingen Ro. Paa mig selv tænkte jeg ikke. Foran os gik Raketter til Vejrs, som lyste op i Mørket og gjorde Eggen synlig foran os. Ligesom til Svar herpaa hørte man nu et eller andet Steds fra Signalthornenes Tuden. „Hurtig Marsch fremad,“ kommanderede Løjtnanten. Tra, Tra, Tra knaldede Mitrailuserne. T-r-r-uh lød Bøssesalverne; Dche, Dche fløjtede Kuglerne omkring os. Min Nabo blev dræbt, min Formand faldt om, saaret. Fjenden havde faaet Øje paa os og skød løs. Saa hørte vi det andet Hornsignal. „Hurra!“ raabte Løjtnanten og sprang fremad. „Hurra!“ raabte vi og fulgte efter ham, med Geværet fældet til Bajonetangreb. „Hurra!“ lød det over hele Dalen. Mitrailusernes Skratten og Bøssesalvernes Knalden, Kuglernes Syngen, Folkenes Raab og Skrig og de saaredes Stønnen, alle disse Lyd flød

sammen til en langtrukken Brummen og Hysten, mens vi med Bajonetterne fældet løb fremad, idet vi snart snublede over Træstubbe, snart faldt ned i Smaagrøfter. Men vi kom hurtigt op igen og løb atter videre. Nu kunde man allerede se Glimtene fra Bøssesalverne, hvormed Fjenden overdængede os, mens vort Kompagni begyndte at beskyde ham i Flanken. Fjenden vaklede, og da vi endelig var naaet til Skyttegravene, kastede Østrigerne deres Geværer fra sig og strakte Hænderne op. Den første, der sprang ned i Skyttegraven, var vor Løjtnant, og bagefter ham fulgte vi saa, mens Østrigerne dukkede sig ned og løb bort ad Forbindelsesgangene.

„Brødre, følg mig,“ raabte Løjtnanten og styrtede afsted ud af og langs Skyttegraven, men han havde ikke gjort to Skridt, og vi var ikke kommen ud af Skyttegraven endnu, før han fik sin Kugle og faldt tungt til Jorden. Jeg skyndte mig hen til ham: „Brødre, Farvel,“ sagde han, „jeg dør, Farvel Verotschka . . . Verotschka,“ og saa tav han for evigt. Saa gik jeg dybt bedrøvet hen til min Plads, mens Kuglerne vedblev at pibe om Ørerne paa os, Kanonerne tordnede, og Mitrailleurerne skrattede.

Kappuschin.

En modig Trompeter.

Regimentschef K. gengiver i et Brev følgende Rapport, som hans Trompeter havde aflagt: . . . Da vort Kompagni havde jaget dem ud af deres Skyttegrav, gik jeg derind. Jeg hørte, at der var nogen, der hviskede i et Skjul. Ærlig talt blev jeg noget for-

skrækket. Jeg gav mig dog alligevel til at raabe: „Ud med Jer“ og holdt min Revolver rede. Nu kom der en Sabel og saa en Bajonet flyvende ud af Skyttegraven, og tilsidst kom der en Officer, og saa endnu en Sabel, en Revolver og en Officer til. Jeg blev ved at raabe: „Ud med Jer.“ Da den tredie kom frem, blev jeg noget bange, og for at give mig selv nyt Mod, gav jeg mig til at blæse og raabe: „Denne Vej, Godtfolk.“ Paa mine Raab gik der to til ud. De var bleven bange, da jeg raabte. Jeg holdt Revolveren rettet mod dem og gav mig til at drive dem afsted foran mig.

Saadan gik det til, at jeg fik dem bragt hen til Deres Højvelbaarenhed.

Utro Rassii, 27. November.

Hvem er det, der er Fange idag?

Vor lille Afdeling var bleven taget til Fange af Tyskerne. Det var da vi anden Gang var trængt ind i Østpreussen. Bag os vrimlede det med tyske Afdelinger, der var uden Forbindelse med deres Hovedstyrke. Vi Fanger strejfede en Tid lang om med Tyskerne gennem Skove og oplødte Veje. Tyskerne vidste aldeles ikke, hvor de var, og marscherede planløst fra Sted til Sted. De banede sig forsigtigt Vej fremad, saa lydløst de kunde. Men disse Forsigtighedsregler hjalp dem dog ikke. I Nattens Løb fik vi Øje paa en Bivouakild. Preusserne blev nu helt ude af sig selv af Glæde. Saavidt de kunde skønne, maatte det være en Afdeling af deres Landsmænd. Men de forregnede sig slemt. Der lød et

Geværskud, og en Flamme slog i Vejret. Luften genlød af Raab, og Tyskerne saa, at de stod Ansigt til Ansigt med en russisk Afdeling. Herpaa var de ikke belavede, og de maatte derfor overgive sig. Vi hørte nu, at ogsaa vor Afdeling havde forvildet sig og flakkede planløst omkring for at komme paa ret Vej igen.

Rollerne var nu byttede om. Russerne, som et Øjeblik før havde været Fanger, tog nu Vaabnene fra Tyskerne, og vi begav os igen paa Opdagelsesrejse. Skoven forekom os uendelig. Vi gik Dag og Nat, næsten uden at hvile. I det fjerne hørte man Kanontorden, men det var umuligt nøjagtigt at bestemme, hvorfra den kom. Den fælles Skæbne havde forsonet os Fjender indbyrdes. Der var ikke stor Forskel paa Sejrherren og Fangerne, især fordi begge var saa sultne. Et og samme Baand knyttede Fangerne og de andre sammen. Det var kun sjældent, at vi havde Held til at skyde et Dyr. Skræmte af Kanonilden havde Vildtet skjult sig i Tykningen, og der maatte vi søge det. Spøgen blev galere og galere. Vor lille Afdeling blev til et Slags Midtpunkt, hvortil to Lag, et tysk og et russisk, hagede sig. Og hele denne Flok faldt endnu engang i Hænderne paa Tyskerne. Naar vi vaagnede om Morgen efter en af de faa Nætter, hvor vi havde kunnet finde Hvile, spurgte vi os selv: „Hvem er det, der er Fanger i Dag?“ Vor Korporal fungerede som Tolk. Denne komiske Historie havde en tragisk Side: Sulten, der blev mere og mere uudholdelig. Hestene var allerede bleven slagtede, men det slog ikke til ret længe.

Der var altfor mange Munde at mætte. Vi flakkede ret fredeligt om uden at kives. Trods alt var vi dog bange for hinanden. De to Parter var omtrent lige stærke eller rettere lige svækkede. Naar Haanden ryster, duer Vaabnet ikke til noget. Man maatte regne med den Mulighed, at ens Fjender i et Anfald af Fortvivlelse kunde gaa løs paa en med Tænderne og Neglene. Tyskerne havde travlt med at finde deres Landsmænd, men Tolken forklarede dem, at de ikke vilde vinde noget derved, da hele deres Hær led under de samme Savn som vi i vor uigennemtrængelige Skov. Spøgen endte ganske anderledes, end vi havde ventet. Efter fælles Aftale flygtede de to Grupper, uden nærmere Forklaring, hver i sin Retning. Lykken tilsmilede Russerne. De stødte næste Dag paa en af deres egne Afdelinger. Korporealen traf paa en Tysker, der var helt ude af sig af Rædsel for at sulte ihjel. Nogle Frivillige fik nu Ordre til at gennemsøge Skoven, og de fandt alle Tyskerne. Nu var vor Fangetid forbi. Men i Krigen er der ikke noget, der hedder at holde op, naar Legen er god. Her var det gaaet for vidt. Vi maatte alle indlægges paa Hospital, forkomne som vi var af Sult og Savn.

K. T.

Utro Rassii, 13. Nov.

Offensiven mod Warschau.

Uddrag af et Brev fra Fronten.

Jeg var bleven forsinket undervejs. For at naa min Division havde jeg maattet tage med et graat og trist Sanitetstog. Vi var alle stærkt nervøse. Syge-

passerne og Sygeplejerskerne sad i Lægens Kupé og slugte Landkortet med Øjnene. De studerede ivrigt Egnen omkring Weichselfloden, dette Dødens og Rædselens Rige.

Mørket faldt paa. Da vi nærmede os Sedliz, krydsede vi et tæt fyldt Tog, der bestod af Luksussalonvogne og ganske almindelige Kreaturvogne, hvori man havde faaet anbragt primitive Varmeapparater. Hvor var det mærkeligt i disse tarvelige Vogne at finde elegante skæggede Herrer med fine Overfrakker, med Lorgnetter og Mappe under Armen. „Det er Flygtninge fra Warschau.“ Denne Nyhed foer med Lynets Hastighed gennem Toget, og vi skyndte os at gaa ud af Kupeerne. „Det gaar daarligt, meget daarligt. Tyskerne har ødelagt Vandledningen. De er nu kun 6 Verst fra Warschau. Vor Hær er splittet og drevet tilbage til Weichsel, som kun har to Broer. . . . „Hele Warschau er flygtet alle som en.“ Vi gik bedrøvede fra Klynge til Klynge og lyttede til, hvad Flygtningene fortalte, idet vi forsøgte at faa et nogenlunde sandt Billede af Situationen.

Jeg fandt mit Artilleridetachment 10 Verst fra Warschau. Det var anbragt meget primitivt. Soldaterne og Hestene maatte staa op udenfor. Officererne havde faaet nogle smaa Værelser anviste; i hvert af dem laa der fem til seks, saa Sengene stod lige op ad hinanden. Utvivlsomt var alt dette kun indrettet med et kort Ophold for Øje, og vi skulde ikke slaa os ned her. Det var forøvrigt vanskeligt at blive klar over Situationen. Den 29de var den frygteligste Dag. „Han“ (Fjenden) var saa nær ved Byen,

at Kanontordenen fik Ruderne til at klirre. I Warschau havde jeg allerede tidligere lagt Mærke til, hvor rolig og fattet Mængden havde været. Det varslende godt for Fremtiden. Det følger af sig selv, at alt hvad Flygtningene havde fortalt, var det rene Opspind. Der var slet ikke Panik i Warschau. „Hele Warschau“, som jeg ventede at finde paa Flugt, var paa sin Post, maaske endogsaa roligere end ellers. Det var tydeligt, at Folk med Spænding fulgte Begivenhedernes Udvikling. Man mærkede, at alle ventede, at der skulde ske noget frygteligt. Men hvor fortvivlet end Situationen maatte blive, saa vilde man sikkert blive Vidne til mangan en straalende Heltedaa. Hvad Officerskredsene angik, saa lod det til, at alle stolede sikkert paa et heldigt Udfald af Kampen, og at de roligt saa paa, at de civile Myndigheder tog bort. De betragtede dette Skridt som en almindelig Forsigtighedsregel. Vi maatte altsaa belave os paa at tage Offensiven, hvad Øjeblik det skulde være. Klokkeren 4 om Eftermiddagen blev der Uro i Lejren, og vi gav os — uden at have truffet nærmere Aftale indbyrdes — til at pakke vor Bagage. Klokkeren var over Midnat, før vi kom til Ro. Vi laa allerede og halvsov, da der lød Hovslag i den mørke kolde Efteraarsnat. „Jeg vilde gerne tale med Batterichefen. Der er Ordre til øjeblikkeligt Opbrud,“ lød en barnlig og rolig Stemme. Det virkede som et elektrisk Stød. Vi afventede ikke den officielle Ordre. En halv Time efter var hele Brigaden paa Benene, og nogle Minutter efter marcherede vi afsted for at forfølge den vigende Fjende.

Det støvregnede og blæste skarpt. Det klare Lys i Horisonten fortalte os, at det snart vilde blive Dag. Vi red frem i Tavshed og søgte at holde vore op-hidsede Nerver i Ro, nervøse som vi var ved Tan-ken om, at vi maaske snart skulde staa overfor Fjen-den, med hvem vi endnu ikke havde stiftet Bekendt-skab. Saaledes marscherede vi hele Natten og Dagen, og først ved Aftentide naaede vi vor Bivouakplads — Ruinerne af en polsk Adelsmands Slot med en mægtig Park og store Træer. Her slog Brigaden sig uden videre ned i den første Køkkenhave, som vi traf paa. Officererne blev indlogerede indenfor de nøgne Vægge af et forladt Hus.

Vi afventede nu Begivenhedernes Gang, indtil vi fik nye Ordre. Det hed sig, at Fjenden var 6 Verst borte. Man hørte stadig Kanonskud. Mægtige Flam-mer slog i Vejret fra de brændte Huse og lyste op i Mørket. Det blev forbudt Soldaterne at gøre Ild paa og at sadle Hestene af, og vi skulde sove med Klæ-derne paa. Vi sov uroligt om Natten. Nu blev det Morgen. Der begyndte at gaa foruroligende Rygter. Man paastod, at Fjenden havde foretaget et voldsomt Angreb, og at de Regimenter, der var sendt mod ham Dagen før, allerede var slaaede. Forpustede Underofficerer skød ligesom op af Jorden. Saa fik vi endelig Ordre til at trække vort Train tilbage, og en Time efter sluttede Bedækningen, som havde lig-get foran, sig til os.

Vore Nerver var under Højtryk. Fra den tidlige Morgenstund kredsede der tyske Flyvemaskiner over Warschau og over os selv. En af dem fløj lang-

somt over Hovedet paa os ved tre Tiden om Eftermiddagen. „Han der, det er ikke en af vore,“ raabte Soldaterne, mens „han“ svævede højt, højt over os. Hundreder af Geværer blev nu rettede mod Himlen, og der lød hurtige, dumpe Geværskud . . . Nu hørte man den karakteristiske Lyd af en Granat, der nærmede sig og . . . batxr . . . den eksploderede 200 Meter fra Batteriet! Bomben, som „han“ havde kastet, var falden ned og eksploderet i en nærliggende Skov. Dagen gik med at holde Udkig med Fjenden fra Luften. Vi ventede hvert Øjeblik at blive ramt af den „himmelske Ild“. Nu kom der en Nat fuld af Spænding. Ved eet Tiden om Morgenen lød der igen Hovslag, og den samme mystiske Stemme: „Der er Ordre til uopholdelig at bryde op.“ Vi skyndte os igen at gøre os rede, og en Time efter var vi undervejs. Vi kunde næppe finde Vej i Mørket. Da vi ofte maatte standse, saa det ud, som om vi krøb frem. Vort Maal var en Flække nogle Verst fra Fjenden. I en lille Landsby stødte vi paa et Artilleridetachment, som havde tilbragt Natten der, og vi naaede saa tilsidst vort Batteri. Vi tog Opstilling paa det store Torv, og sendte Bud efter Ordre; imidlertid sneg vi os ind i Husene, hvor vi haabede, at vi kunde sove lidt i Halmen. Bag os stod det svære Artilleri. Man sover godt til Lyden af fjern Kanontorden. Nu kom Ordrene. Vore Ordonnanser ruskede længe i os og bragte os med en rosværdig Iver den Melding, at „Obersten bad Officererne komme til sig.“ Obersten gjorde os i en højtidelig Tone bekendt med de Forholdsregler, der var truf-

fet med en øjeblikkelig Kamp for Øje. Derefter gik han i Forvejen med Melderytterne og Signalfolkene. Vort Batteri blev tilbage under to Løjtnanters Befaling. Jeg gik hen til Soldaterne, aabnede mit Kort og gav mig til at forklare dem det Hverv, der var betroet os. Jeg konstaterede med Glæde, at Soldaterne var ganske rolige og fattede. De gjorde blot Indtryk af at være forjagede og betagne af den store Opgave, der var stillet dem. De talte sindigt men bestemt, og deres store stive Fingre bevægede sig over Kortet, hvor de orienterede sig med største Lethed. Fra Tid til anden gik nogle af dem hen til Kanonerne og undersøgte dem. Det var, som om de kærtegnede en trofast Ven for sidste Gang. Obersten havde sendt os en Melderytter med Ordre til Fremrykning. Ammunitionsvognene blev aabnede. Alle Kanonerne var nu paa Plads.

Mørket havde imidlertid sænket sig omkring os. Hvor lød det dog højtideligt: „Huerne af. Lad os bede.“ Vi gik langsomt fremad gennem en Granskov. Mange af os saa nedslaaede ud, men der var ogsaa dem, der lo og spøjte. Ja maaske var disse sidste i Flertal. Vi gjorde Holdt midt i Skoven. Naar vi nu skulde rykke frem, saa var det for at gaa i Stilling. Men snart efter fik vi at vide, at Fjenden var borte, og at han allerede forrige Nat havde trukket sig ca. 10 Verst tilbage. Det morede Soldaterne kosteligt. Leende og spøjende gik vi videre og besatte en lille Landsby, som Fjenden lige havde bombarderet. Skønt „han“ endnu var lige i Nærheden, og vi endnu kunde rammes af hans Ild, følte vi os dog

ganske sikre, og vi kastede os med dyrisk Glæde over Middagsmaaltidet. Under Middagen kom der fra Generalstaben Ordre til os om uopholdelig at rykke frem og endnu tilbagelægge 25 Verst samme Dag. Fra Klokken eet om Morgenen havde vi ustandselig været paa Farten. Ligemeget — hurtig fremad. Vi passerede de Steder, som Fjenden lige havde forladt, og saa her et typisk Billede paa Krigens Rædsler: Landsbyer, der var brændt ned til Grunden, udplyndrede Huse, ødelagte Broer, nedtrampede Frugthaver, og Telegrafpæle, der var kastede omkuld, og hvis Traade svævede frit i Luften . . . Overalt var der gabende Huller: paa Vejen, paa Markerne og i Frugthaverne var der mægtige Hulninger paa indtil 6 Meter i Dybden. De stammede fra Granaterne. Jeg husker især en lille Landsby med ca. 15 Huse, hvor Kampen havde været særlig heftig. Af Husene var der kun nogle Skorstene tilbage. Hele Torvet var fuldt af Huller og dækket af Granatstumper. Overalt laa der ubegravede fjendtlige Lig, overalt saa man vore Heltes friske Grave. Overalt laa der som efter et frygteligt Gilde tyske Hjælme, Vaaben og Kapper. Krigen er en Landsulykke, som en Ildebrand eller en Oversvømmelse. Alle disse Grusomheder og Rædsler: Ildebrandene, Ødelæggelsen og Mordene oprørte os. Alt er brændt, alt er hærget. Og de, der har lidt mest, det er den fredelige, absolut uskadelige Befolkning. Mens vi rykkede frem i Ilmarsch, stødte vi Gang paa Gang paa nogle triste Skikkelser, der flakkede ensomt omkring. Hvor vi havde ondt af dem. Hvad havde de

ikke maattet lide? „Prøjserne er rykkede bort for 5 Timer siden. De har taget alt, Svinene, Køerne og Hestene. Nu har vi intet tilbage.“ Jo mere de fortalte, des mere formørkedes vore Soldaters glade Ansigter. Sangene forstummede, og der lød ingen Vittigheder mere. Vi havde nu kun een Tanke: Fremad, Fremad! Det var, som om vi glemte alt, omkring os. Vi tænkte ikke paa, at den Vej, vi skulde tilbagelægge, var fortvivlende lang. Vi ansporede vore Heste paa alle Maader og havde nu kun eet Maal: at tilbagelægge saa mange Verst som mulig. Da vi fik Ordre til at gøre Holdt, saa jeg mig forgæves om efter et tilfreds Ansigt. Nu havde vi saa længe ikke hørt Kanonernes Torden, og vi havde ventet, at denne Fjende, som vi ivrigt forfulgte, snart skulde falde i vore Hænder. Til hvem jeg end henvendte mig, saa fik jeg stadig det samme Svar: „Hvorfor skal vi hvile! Det gælder om at kæmpe og ikke om at hvile. — Tænk, at vi ikke har skudt en Patron af. — Hvor maa vi skamme os . . .“

B. T.

Utro Rassii, d. 14. November.

Et Brev fra Føreren af Ammunitionsvognene.

Jeg sender Hilsner her ude fra Fronten, nær den østrigske Grænse. Jeg opholder mig i Dembin, Janovsk Amt, Guvernementet Ljublin. Da jeg ikke forstaar mig paa at passe Heste, er jeg bleven udtaget til at gøre Tjeneste ved Ammunitionsvognene og skal tage mig af dem. Jeg har ikke meget at bestille. Jeg skal bære Nøglen til Ammunitionsvognen

hos mig og være tilstede, naar den bliver fyldt med Ammunition, og naar den bliver tømt. Det er alt, hvad jeg har at gøre. Fra Warschau blev vi beordrede til Jablonaia, hvor vi laa længe, og saa har vi været i Grochhof, hvor der i sin Tid skal have fundet heftige Kampe Sted mellem Russerne og Polakkerne. Den 19. August blev vi saa beordrede til Ljublin. To Stationer efter Ljublin steg vi af Toget og fortsatte saa i Etapper. Vi havde til Opgave at følge Kavalleridivisionen og forsyne den med Patroner og Artilleriammunition. Vor Brigade bestaar af tre Parker, som er anbragte mellem Forposterne og Jernbanen. Det er falden i vor Parks Lod at ligge nærmest ved Jernbanen og følgelig fjernest fra Forposterne, og vi mærker ikke synderlig til Kampene. Af og til hører vi dog Kanonerne tordne, og Soldaterne holder os à jour med, hvad der foregaar. Da Østrigerne har haft Tid til at trække sig langt tilbage, har vi kunnet rykke 15 Verst frem. En lille i sig selv ubetydelig By er bleven Midtpunktet for et mægtigt Slag. I denne Bjergegn havde Østrigerne forskanset deres Stillinger meget stærkt, men det hjalp dem ikke. Deres Frelse skylder de ene og alene en hastig Flugt. Jeg har været henne at se de østrigske Stillinger. Skyttegravslinierne ligger paa Højderne, der hæver sig over Sletten. Det var vanskeligt at faa jaget Østrigerne ud af dem, og de forlod først deres Stillinger, da vi omgik dem med højre Flanke. Skyttegravene bar overalt Spor af en nylig Kamp. De russiske og østrigske Grave, der ligger Side om Side paa Slagmarken, Patronerne, Granatstumperne og

Teltene giver et tydeligt Begreb om, hvor Russerne og Østrigerne befandt sig. Efter hvad vore saarede fortæller, skyder Østrigerne godt; men de kan ikke modstaa et Bajonetangreb, og naar Russerne styrter løs paa dem under Hurraraab, saa kaster de Vaabnene og overgiver sig. Krigen raser slemt for Øjeblikket. Vi faar ingen Aviser, men hvis Rygter taler sandt, saa har Franskmændene slaaet en Hær paa 350,000 Mand, som stod foran Paris, og saa har Russerne taget Königsberg. Vi ved ikke, om det er sandt, men det lyder sandsynligt. Hvad min personlige Deltagelse i Kampene angaar, saa maa jeg være meget beskeden. Alt hvad jeg til Dato har haft at gøre, er kun at gaa to Gange til Banegaarden efter Ammunition. Da jeg skammede mig over ikke at have mere at bestille, hjalp jeg de andre med at læsse paa Vognene. Jeg har aldrig Lejlighed til at komme i Ildlinien. Her er ikke meget at gøre. Kosten er tarvelig, men god, og jeg har Følelsen af, at jeg ligger paa Ferieophold herude, et Ophold, som jeg dog ikke rigtig kan nyde. Naar hertil kommer, at jeg befinder mig blandt fornøjelige, energiske og flinke Folk fra Petrograd, kan De nok forstaa, hvor godt jeg har det. Man maa bare ønske, at dette Felttog maa ende lige saa godt for mig, som det begyndte.

Rietsch, ¹⁷/₃₀ Sept.

Et Brev fra en Læge.

Fordi jeg skriver til Dig med Blæk, troer Du maa-
ske, at jeg befinder mig paa et civiliseret Sted. Nej,
jeg sidder paa et Bjærgværkskontor, lige ved den

østrigske Grænse. Skoven, der ligger halvanden Verst fra os, er allerede østrigsk. Imorgen skal vi rykke over Grænsen. Det er alt, hvad jeg kan fortælle Dig for Øjeblikket. Jeg er sund og rask; jeg faar ogsaa Middagsmad hver Dag. Det er mig ganske det samme, hvordan og hvad jeg spiser. Men vi bliver mætte. Hver Dag rider vi 10—12 Timer. Vi faar kun faa Nyheder. Fra den 19. August har vi ikke set en Avis, og hverken jeg eller nogen af Officererne har hidtil faaet Breve. Jeg har lige haft en stor Glæde. Jeg samlede alt mit Mod og bad Kasererens Kone her paa Kontoret om Lov til at vaske mit Ansigt. Jeg har ikke kunnet faa Bad siden den 6. August. Det var ganske umuligt. Vore Officerer sagde spøgende, at vi jo kunde bade i Wien . . . . Østrigerne er flygtet over Hals og Hoved. Vi har haft svære Tab, men ogsaa de har efterladt mange døde og saarede. I den sidste Kamp, der varede 3 Dage, kom et tysk Korps Østrigerne til Hjælp. Skønt Fjenden indtog udmærkede Stillinger, maatte han dog flygte. For Øjeblikket er Eggen rensed for Fjender. Ja, vore Forposter staar allerede paa østrigsk Grund. Det er altsaa allerede en Hær til, der staar i Fjendens Land foruden den, der har taget Lvof (Lemberg). Igaar gik vi ved Aftenstide gennem Bielgorai. Jøderne modtog os med tændte Voksllys. En gammel hvidskægget Rabbiner bar den sølvindfattede „Tora“. Han holdt en Velkomsttale til vor Divisionsgeneral. Idag holdt vi paa samme Maade vort Indtog i Tomograd.

Rietsch, ²¹/₄ Oktober.

Breve fra en tapper Løjtnant, som faldt i Krigen.

Kære Serocha. Efter Kampen d. 13. August rykker vi kun frem om Dagen og staar paa Vagt om Natten. Gud beskyttede mig. I Gaar var vi udsat for en heftig Shrapnelild. Østrigerne skød paa os fra en Skov, og Folkene faldt som Fluer. Jeg blev skrammet i Haanden akkurat ligesom første Gang d. 17. August, da en Granatsplint knuste min Karabin. Østrigernes Ild var meget nøjagtig, fordi en af dem forklædt som Bonde var gaaet op paa en Høj, hvorfra han gav Signaler med et Spejl. Da vi saa, at Ilden var vel rettet, forstod vi, at vi var udspejdede, og Bataillonschefen gav Ordre til at gennemsøge Skoven. Manden, der havde givet Signaler, blev funden og ført til Generalstaben for at forhøres. For Øjeblikket er vort Artilleri ifærd med at skyde for saaledes at forberede Angrebet. Østrigerne svarer saa godt, at — ja hvem ved — jeg, som nu i dette Øjeblik sidder og skriver til Dig, maaske om en Time ikke mere kan skrive ... Jeg har været saa glad over Dine Breve, de første, som jeg har faaet siden vi brød op. Vi rykker saa hurtigt frem, at vor Postknap kan naa os. Jeg skriver til Dig, mens Kanonerne buldrer, og Mitrailleurerne skratter. (Det er dog en djævelsk Opfindelse). Mange af mine Kammerater er ikke mere i Live: de er faldne for Rusland. Jeg har for Øjeblikket Befalingen over et Halvkompagni, det vil sige næsten hundrede Mand. Jeg har en Zeiss Prismekikkert og en Tiskudsrekylpistol, det er altsammen østrigsk Arbejde og taget,

da vi erobrede en Skyttegrav d. 17. August. Jeg har faaet mange nye Indtryk, men jeg har ikke Tid til at udmale dem for Dig. Nu sover jeg uden Hovedpude og Tæpper i de Skyttegrave, som vi har erobret om Dagen, og som vi befæster om Natten. Og hver Morgen, saa hedder det: Fremad! Artilleriet bedøver mig, og mine Klæder er lasede. Men ellers har jeg det helt rart under Kampene: man vænner sig til alt. Saasnart vi trænger lidt paa, saa flygter det Pak straks. Hvor det morer mig! Nu tager vort Artilleri fat, og vi skal nok faa Ram paa dem. Saasnart vi gaar over til Bajonetkamp, saa kaster de fleste af dem Geværerne og overgiver sig. Det er nogle rigtige Krystere. Vort Regiment har udmærket sig, og alle vore Officerer er meget tapre.

Aleksandr.

Kære Dima! Jeg har været i Lvof (Lemberg), hvor vi købte Brevpapir, Chokolade, Biscuit og andet Slikkeri — og saa fortsatte vi vor Offensiv. Den 17. August deltog jeg i den heftigste Kamp, som jeg har set siden Krigens Begyndelse. Min Bataillon havde faaet det Hverv at sætte over Floden Gnilaja Lipa. Fra Morgen til Aften var jeg udsat for en heftig Ild. Shrapnellerne faldt ned foran mig indenfor mine Linier og dræbte mine Folk, mens Kuglerne hvinede og gjorde et rædsomt Spektakel. Jeg har ikke Tid til at beskrive Dig alt dette: jeg har ingen Tid til at skrive. Vi angriber stadig, vi vælter dem overende og rykker videre fremad. Efter Slaget blev Fjenden,

der trak sig tilbage, grebet af Panik, og han flygtede i Uorden. Det var altsaa vort Rytteri, der først kom ind i Lvof, skønt det var en befæstet By. Ved et sandt Mirakel blev jeg ikke dræbt. En Granatsplint knuste min Karabinkolbe, men jeg led ingen Overlast. Regimentets Holdning var beundringsværdig. Jeg sender dette Brev efter Din Adresse i Petrograd. Jeg kan kun skrive om Morgenen i Tiden før Frokost til alle dem, til hvem jeg har Tid at skrive. Saa pakker jeg sammen, og vi rykker videre. Om Aftenen ved Bivouakilden er jeg saa træt, at jeg ikke har Mod til at begynde paa noget. Tænk bare paa, at vi har marscheret ustandseligt siden den 3. August, og at vi ovenikøbet samtidig har maattet kæmpe. Vi skal afsted igen om et Kvarter. Jeg er allerede langt paa den anden Side af Lvof. Hils alle.

Din *Aleksandr*.

Rietsch, ²³/₆ Oktober.

(Løjtnanten faldt i den følgende Kamp).

Brev fra en Officer, der tabte sine Lorgnetter . . . .

Østrig d. 4. September. I Gaar blev alle her i Regimentet ubeskrivelig glade: vi fik for første Gang Breve fra Rusland . . . De kan ikke tænke Dem, hvad det var for en Glæde. For mit personlige Vedkommende fik jeg to Breve. Hvor var det pænt af Dem at skrive til mig! De ved nok, at vi er helt afskaarne fra Omverdenen . . . Det er ikke nok med at Fjenden trækker sig tilbage, han flygter ilsomt og efterlader Vaaben og Bagage. I Ljubachef tog vi et

Bytte, der var Millioner værd. Siden da drikker vi Kakao hver Morgen og ryger parfumerede Cigarer. Men hvor nød jeg dog ikke i Gaar at ryge en af vore egne Cigaretter! I Øjeblikket staar vi paa et meget vigtigt Punkt foran Jaroslaf, som er befæstet. Vort 2det Kompagni ligesom andre Kompagnier stod paa Vagt igaar, mens Hæren holdt Hvil. Vort Kompagni jog med Bistand af Kompagni . . . og Regiment . . . Fjenden ud af Landsbyen og angreb under Hurra-raab. Fjenden, der raadede over en Bataillon, flygtede hurtigst muligt, og ved en Misforstaaelse kunde vi ikke faa taget nogen Fanger. I denne Kamp blev kun to saarede og begge i Haanden. De kan ikke tænke Dem, hvor godt vort Artilleri er! Det er rent utroligt! Jeg tilskriver det 90 Procent af vore Sejre. Brigade N. N. udmærker sig ganske særlig. Det er den, som arbejder sammen med vort Regiment. T. har Kommandoen over den. Han er nok allerede udnævnt til Oberstløjtnant . . . I Slaget ved Lochevsk tabte jeg mine Lorgnetter — og det beklager jeg meget: jeg havde saadan vænnet mig til at bruge dem! Det er det føleligste Tab, jeg har lidt siden Krigens Begyndelse. Det er som om jeg havde mistet en nær Ven. Nu har jeg faaet et Par helt nye Lorgnetter — men det er alligevel ikke det samme.

Njedorodshi Listok. Oktober.

Brev fra en Løjtnant, der er i den syvende Himmel . . .

De kan ikke tænke Dem, hvor jeg sidder og skriver dette Brev? Jeg sidder i et elegant Kabinet. Ja,

vi besatte idag et Slot, der tilhører en Slægtning af *Wilhelm*. Besidderen er øjensynlig flygtet lige før vi kom hertil. Vi fandt en dejlig varm Frokost paa Bordet. Vi bliver her hele Dagen og tager først videre imorgen. Vor Middag var yderst elegant. Jeg følte mig her i den syvende Himmel. For første Gang har jeg her i Felten kunnet tage rent Linned paa, og hvad er det ikke for Linned! Det allerfineste Lærred, som sikkert er meget kostbart. Det følger af sig selv, at vi ikke opfører os som de tyske Løjtnanter, tværtimod: da vi besaa Slottet, beundrede vi alt, men rørte ikke ved noget. Men Fristelsen til at tage rent Linned paa, som har tilhørt en Slægtning af *Wilhelm*, kunde vi dog ikke modstaa. Og saa havde vi saa rædsom Lyst til at skifte Undertøj!

Russkii Invalid. Oktober.

Menig Pjotr Stremuchin.

Han kom til vort Kompagni en kold Februardag. Han hed Pjotr Stremuchin. Han var endnu ganske ung og havde et glatraget engelsk Ansigt. Det frøs dengang stærkt, og Pjotr Stremuchin, der ikke var vant til Kulde, indhyllede sig altid i sin Kappe og holdt sig overhovedet for sig selv. Straks i den første Kamp gik Pjotr Stremuchin heltemodigt frem til Angreb og blev indstillet til Georgsmedaljen, fordi han havde taget nogle Østerrigere til Fange. Fra den Dag af knyttedes der varme Venskabsbaand mellem Kompagniet og Pjotr Stremuchin, der hidtil havde holdt sig for sig selv. Officererne satte stor Pris paa

ham paa Grund af hans Mod og Uforfærdethed, og vi Soldater kunde godt lide hans ædle, aabne Ansigt. Engang, da vi holdt Hvil i en lille galizisk Landsby, som Østerrigerne havde ødelagt, fik vi Underretning om, at der næste Morgen vilde komme et Badetog. Vi blev alle ubeskrivelig glade over, at vi nu kunde faa Lejlighed til ordentlig at vaske alt det Snavs af, der havde sat sig fast paa os. Menig Pjotr Stremuchin var den eneste, der ikke viste noget Tegn paa Glæde, han blegnede umotiveret, da han hørte derom og var til vor store Forbavselse gnaven hele Aftenen. Nu kom det længe ventede Badetog. Vi stod foran Toget og ventede. Pjotr Stremuchin nægtede rent ud at gaa op i Toget, og paa alle vore indtrængende Bønner svarede han med en haardnakket Tavshed. Pjotr Stremuchin kaldte Frivillig R. hen til sig og hviskede ham noget i Øret. Næste Dag havde vi alle gennem Frivillig R. faaet at vide, at Pjotr Stremuchin var — en Kvinde. De kan nok tænke Dem, hvor forbavsede vi blev!

Frivillig E. A. B—mtsche.
Aganjok Nr. 37. 1916.

Brev fra en Helt, der fik 2 Georgskors og 3 Georgsmedaljer.

Kære Ven! Jeg skynder mig at meddele Dig, at jeg endnu er i Live, men at jeg er bleven let saaret i Armen. Jeg er, Gud ske Lov, i Bedring! Kære Ven, jeg skynder mig at fortælle Dig, at jeg for min Tapperhed har faaet 2 Georgskors og 3 Georgsmedaljer. Jeg fik dem henholdsvis fordi jeg ødelagde

en fjendtlig Observationspost, fik et Tog til at springe i Luften, og fordi jeg var en af de første, der trængte ind i B. og i I. . . . Nu skal Du høre om min sidste Bedrift. En Dag blev vi opfordrede til at melde os frivilligt. Vi var ialt 3 Officerer og 50 menige. 10 Verst fra os var der en fjendtlig Post, som det var umuligt at tage, fordi den paa de tre Sider var omgivet af Sumpe, 2 Aær og uigennemtrængeligt Buskads. Vi fik det Hverv at overrumple Fjenden om Natten og dræbe Besætningen. Vi antog, at der var 2 Kavalleridivisioner, men vi forregnede os: der var 3 Eskadroner og 2 Kompagnier, ialt 600 Mand. Da vi havde tilbagelagt 5 Verst, kunde vi ikke ride videre. Vi efterlod altsaa Hestene i Skoven og fortsatte til Fods, 40 Mand ialt. Den Nat var det stærk Snestorm, og Jorden var let frossen. Det var det bedste Vejr, vi kunde have. Det var vanskeligt at komme frem og flere af os fik sig nogle ordentlige Dukkerter i Aærne. Vi havde kun lige akkurat det allernødvendigste med os. Vi sneg os sagte gennem Buske og Sumpe og nærmede os saaledes Fjenden. Det var ved 2-Tiden om Morgen. Vi havde endnu ca. 600 Skridt at tilbagelægge. Vi delte os i 3 Afdelinger; jeg var i den midterste. Vi havde Ordre til at angribe fra 3 Sider. Vi holdt Aandedrættet tilbage og krøb frem. Vore Hjerter bankede heftigt. Jeg var i første Række. Jeg krøb sagte hen til Skildvagten og jog med et voldsomt Stød Bajonetten i Brystet paa ham. Han faldt om uden saa meget som at skribe. Nu var det værste overstaaet. Vi trængte saa ind i Husene og stak de sovende Tyskere ihjel med

Bajonetterne. Dette rasende Angreb varede næsten 3 Timer. Alt gik udmærket. Trods sin talmæssige Overlegenhed, blev Fjenden dog slaaet. Jeg mærkede ikke engang, at jeg var bleven saaret. Det opdagede jeg først, da jeg var paa Hjemvejen. En af vore Officerer var falden, en var forsvunden og 7 menige saarede. Kære Ven, vi har oplevet meget, men det er umuligt at beskrive alle vore Oplevelser.

Chelkof.

Novoie Vremja, 5/11. Januar.

Brev fra en Furer, som har faaet 2 Georgskors og Georgsmedaljen, og som er indstillet til 3 andre Hæderstegn.

Dette Brev er skrevet af en ganske jævn russisk Soldat, hvis Fader er Tjener i et russisk videnskabeligt Selskab.

10. December 1914.

Kære Ksenia.

Den 8. December fik jeg Dit elskværdige og kære Brev, det første, jeg har faaet herude i Felten. Jeg takker Dig meget for det. Du skriver til mig, at *Du, der ikke er Soldat*, aldrig vilde kunne udholde alle disse Strabadser. Jeg understreger *Du, der ikke er Soldat*. En Soldat, som har et bestemt Maal foran sig, lader sig ikke standse af noget og sætter uden Tøven sit unge Liv paa Spil.

Vi har et højt og ædelt Maal: at forsvare vore Forældre, Sødskende, Zaren og Fædrelandet. Hvem af os vil ikke gerne vove Livet for et saadant Maal?

Vi er alle kun besjælede af een Tanke: at knuse vore Fjender, dette barbariske Kulturfolk, hvad det saa end skal koste. Vi lader os ikke standse af noget; der er intet, der kan dæmme op mod vore Hæres mægtige Strøm. Krigen kræver Ofre, og alle disse Ofre maa bøje sig for Skaberens Vilje. Kan virkelig en russisk Soldat være kold og ligegyldig, naar en af hans tapre Kammerater falder. Nej, Ksenia, vi bliver betagne, men ude i Felten der græder og sørger man ikke over sine faldne Venner: det kan vore Mødre og Søstre gøre i det fjerne Rusland. De vil væde vore Ben med deres Taarer . . . Man skal endogsaa skulde kunne vænne sig til Helvede. Vi har i hvert Fald ganske vænnet os til Shrapneller og Granater, til Geværkuglernes Piben og Mitrailleurernes Skratten. Naar vi hører, at en af vore Kammerater er falden, saa gør vi Korsets Tegn og siger: „Maatte Himlen aabne sig for ham,“ og hvis han er bleven saaret, og Saaret er let, saa lykønsker vi ham til Heldet.

Hvad det angaar at blive Officer, saa maa jeg sige Dig, at det er meget meget vanskeligt. Der er desuden mange Officerer i vort Regiment, og kun 2 af dem er faldne. Men hvem ved, hvordan det kan gaa. Jeg er forøvrigt bleven forfremmet: jeg faar mere i Lønning, men ellers er alt ved det gamle. Skønt det er vanskeligt at opnaa, da man i hvert enkelt Tilfælde undersøger Forholdene nøje, saa har jeg dog faaet 2 Georgskors og Georgsmedaljen, og jeg er indstillet til 3 nye Belønninger. Hvad Georgskorset af første Grad angaar, saa gjorde jeg mig fortjent til

det efter Kampen den 1ste December: Jeg vil beskrive Dig denne Kamp.

Imellem vore og Østrigernes Hære laa der to Høje, ligeoverfor hinanden. Den ene af dem havde paa Toppen en „Sfinx“, ikke saadan en som den, der staar paa Kajen hos Dem, men en, som Naturen selv havde dannet. Den anden var en ganske almindelig Høj. Vi holdt Sfinxhøjen besat, mens den anden Høj blev forsvaret af et Detachement af 15. Kompagni. Den Dag mærkede vi, at der var en stærk Bevægelse hos Østrigerne, og vor Kompagnichef gav mig Ordre til, hvad det saa end skulde koste, at faa fat i 2—3 Østrigere, for at jeg af dem kunde faa at vide, hvad Fjenden foretog sig. Da jeg havde listet mig ned ad Sfinxens venstre Side, kom jeg midt ind i Kugleregningen og overværede, hvorledes 15. Kompagni trak sig tilbage. Da jeg ikke vidste, hvordan Sagerne stod, blev jeg ved at gaa frem i den Overbevisning, at Bjerget foran mig endnu var i vor Magt. I Løbet af nogle faa Minutter blev dets Top dækket af Østrigerne, som aabnede en voldsom Ild paa os. Tre af mine Folk blev saarede, og jeg trak mig saa, saa godt jeg kunde, paa alle fire tilbage til Sfinxen og tog Kommandoen over Detachementet, som stod der. Det slemme ved min Stilling var det, at jeg til højre og venstre var omgivet af dybe Hulveje, dækkede med Buskads, og at vi kunde blive omgaaede og afskaarne fra vore andre Tropper. Trods den kritiske Stilling, besluttede jeg dog at forsvare Bjerget, hvad det saa end skulde koste. Jeg stillede Poster ud til venstre og højre og gav dem Ordre til ikke at lade Østrigerne

passere og at holde Stand, hvad det end skulde koste, indtil der kom Undsætning. Fjenden angreb Sfinxen, men da han blev heftig beskudt, og der blev rettet kraftige Angreb mod ham, trak han sig tilbage. Han efterlod mange faldne. Da jeg havde afslaaet det første Angreb, bad jeg om Hjælp fra den anden Høj; men da ogsaa denne blev angrebet af Østrigerne, kunde jeg ingen Hjælp faa. Jeg bad Bataillonschefen om Undsætning, og han sendte mig en Deling. Saaledes fik jeg ialt et Halvkompagni. Fjenden, der raadede over to Kompagnier (det 10. og 14., efter hvad Fangerne sagde,) gav sig igen til at angribe Sfinxen.

Østrigerne kæmper tappert i Skyttegravene, men de indlader sig nødigt i Bajonetkampe. Næppe havde jeg derfor kommanderet: „Halvkompagni, gaa paa!“ før de flygtede og efterlod mange døde og saarede. 12 af mine Folk blev saarede og 5 faldt. Ved denne Lejlighed vil jeg omtale Underofficer Smirnof, som med sin Afdeling holdt Hulvejen til venstre for Sfinxen. Skønt Fjenden var talmæssig overlegen og rettede en voldsom Ild mod ham, vilde han dog ikke forlade sin Post, før jeg havde givet Ordre dertil, og han faldt som en Helt. To af hans Folk blev saarede og tre faldt. „Maatte Guds Rige aabne sig for ham.“ 2det Kompagni, der havde hørt vore Hurraraab, kom os nu til Hjælp. Det aflagde Tornistrene og gik paa. Vi vendte nu som Sejrherrer tilbage til Sfinxen. Under Modangrebet var jeg ligesom fra Sans og Samling. Jeg var stadig i første Række og særlig udsat for at blive ramt — men jeg tænkte ikke derpaa

og var ikke bange for noget. Jeg havde kun een Tanke: at faa Fjenden jaget bort. Jeg husker kun, hvorledes jeg raabte: „Brødre, fremad, følg mig, Brødre. Hurra!“

Saadan lever vi og saadan gaar Tiden.

Hils . . . Jeg ønsker Dig alt godt.

Grishka,

Novoje Vremja, ²/₁₅ Januar.

En rolig Dag.

Jeg vilde gerne give Dig et Indtryk af, hvordan vi lever for Øjeblikket: Jeg ligger ved Siden af Nikolai i en Pløjemark. Kompagnichefen sover 10 Skridt fra os. Der staar 2 Heste og en Ambulancevogn i Nærheden. Det er ved 7 Tiden. Mit Ur er gaaet i Staa. Solen er ved at gaa ned. Bum, bum . . . bum . . . lyder Kanontordenen i det fjerne, trrr trrr . . . det er nok en Flyvemaskine. Jeg ser, at den er bemalet med Cirkler. Det er altsaa en af vore, der er ude paa Re-kognoscering. Feltkøkkenerne kører langsomt forbi os. Man hører Soldaterne snakke sammen. Dsche — dsche, det er vor Brigades Artilleri og trach . . . trach . . . det er vore Morterer. Og saa bliver der stille igen. Man hører Skydningen i det fjerne . . . Østrigerne skyder ikke. Maaske er de bleven jagne paa Flugt. For Øjeblikket er Østrigerne godt forskansede, men hvis vi kan faa dem ud af Skovene, der ligger 8 Verst fra os, saa kan vi jage dem ned til Weichselfloden — og saa vil Krigen nok ende. I Dag blev vort Batteri bombarderet, men heldigvis blev ingen saaret. De to sidste Dage har der fundet hef-

tige Artillerikampe Sted. Jeg kender ikke Udfaldet, men jeg tror, at vi har sejret. Østrigerne er helt holdt op at skyde, og vi skyder kun svagt. Vi er vant til denne Skydning og er ikke længer bange for den. Forøvrigt gør den os ikke noget. Fra Tid til anden tænker vi dog paa, at hver Granat koster flere Mennesker Livet, og saa løber det os koldt ned ad Ryggen.

Theoretisk set er Krigen noget frygteligt, men i Virkeligheden er det meget lige til: den Mand, der levede for et Øjeblik siden, lever nu ikke mere. Det er det hele! 60 Skridt fra os eskorterer 5 Soldater en Snes østrigske Fanger, men jeg er altfor doven til at gaa hen og se paa dem. Vi har allerede set nok af den Slags. Der græsser nogle Køer nærved os. En Kvartverst fra os ligger der nu en brændt Landsby: Østrigerne stikker Ild i Landsbyerne, efterhaanden som de trækker sig tilbage. I disse fredelige Øjeblikke ikke blot ikke tænker man paa Krigen, men man kan end ikke forestille sig, at den er mulig.

Rjetsch, ⁷/₂₀ Sept.

Brev fra Fronten.

(Uddrag af et Soldaterbrev).

... „Jeg elsker mit Fædreland, jeg vil ikke være partisk, men jeg tror, at Spiritusforbudet er en Gave fra Gud, fordi han vilde, at vi skulde sejre i den frygtelige Kamp. Da jeg ikke har lært ret meget, har jeg ondt ved at fremsætte mine Tanker logisk. De kender mig jo, og derfor vil De vel nok tilgive, at jeg udtrykker mig saa vidtløftigt. Jeg vilde gerne

sige nogle Ord om Spiritusforbudet. Her har vi den Overbevisning, at Spiritusforbudet er den væsentlige Grund til, at det gaar os saa godt. Ja i Fremtiden vil vi sikkert kun blive lykkelige, hvis Kroerne bliver lukkede. De skulde blot vide, hvor taknemlige vi alle, eller i hvert Fald 99 % af os, er over, at vi ved et Mirakel er bleven befriede fra den „grønne Slange“. Under Mobiliseringen og Koncentrationen var vi stadig ædru. Vi sagde ædru Farvel til vore Familier; ædru lyttede vi til vor Chefs Røst, ædru kæmpede vi mod Fjenden og ædru bærer vi nu vort tunge Kors. Naar vi ser i Aviserne, at der er Tale om atter at frigive Handelen med Brændevin, Vin og Øl, saa bliver vi straks vrede. Vi bliver ligesom grebne af Rædsel: det er ligesom om Jorden svandt bort under Fødderne paa os, og det er som om ikke det mægtige, stolte, hellige ubetvingelige Rusland stod bag ved os, men et syndigt, forkuet Rusland.

Gud, hør Kostromabondens Bøn, og lad ikke længere den grønne Slange ødelægge det hellige Rusland. I Stedet for at drøfte Spørgsmaalet om Frigivelsen af Handel med spirituøse Drikke, vilde det være mere passende at overveje, hvor vi kunde bygge en prægtig Domkirke til Guds Ære til Tak, fordi han gjorde os ædru, og hvor vi kunde rejse Zaren et Mindesmærke, fordi han tog mod denne Gave fra Gud og gav os den. Tænk Dem hvis alle disse Kroer blev til Skoler, og alle Brændevinsbrænderier blev til Asylter og Hospitaler. Kære Ven, det burde være Princippet i vor fremtidige Samfundspolitik. Maa-ske lever jeg ikke saa længe og vil aldrig komme til

at glæde mig over et saa grænseløst lykkeligt Liv, men vær saa venlig at udvikle disse Tanker for mine Børn og velsign dem i mit Navn. Sig dem, at jeg beder dem om at elske hinanden, saa vil den evige Fred komme, og elske hinanden det kan kun ædru Mennesker.

Novoje Vriemja, ⁷/₂₀ April 1915.

Tre Timers Vaabenstilstand.

Den 19 og 20. Februar var der heftige Kampe mellem os og Tyskerne. Der fandt stadig Angreb og Modangreb Sted, og Dele af Fronten gik fra Haand til Haand. Skønt vi havde taget 6 Maskingeværer fra Fjenden, havde dog ingen af os Overtaget, og begge Parter gav sig til at grave Skyttegrave og befæste deres Stillinger. Mellem Kamp-linierne, der stedvis kun var fjernede 40 Skridt fra hinanden, laa der nogle hundrede Lig af russiske og tyske Soldater, som tavse var Vidne til den heltemodige Kamp. Det var længe umuligt at faa Ligene baaret bort og faa dem begravet; vi havde gensidig Mistanke til hinanden; nogle enkelte Vovehalse dristede sig frem, men det kostede dem Livet. De faldne blev ved at ligge mellem Kamplinierne. Men saa blev det varmt i Vejret, og det blev absolut nødvendigt at begrave dem. Efter gensidig Overenskomst og med de højere Officerers Tilladelse sluttede vi den 13. Marts en 3 Timers Vaabenstilstand med Fjenden fra Kl. 2—5 om Eftermiddagen. I den Tid skulde vi saa fjerne Ligene. Vi sendte Sygepasserne fra 3. Regiment ud for at grave Grave. Med Sygepasserne

fulgte der en Mængde nysgerrige især fra tysk Side. Vi fastsatte en Linie, udover hvilken vi ikke tillod de tyske Officerer og Soldater at passere. Under Vaabenstilstanden betragtede begge Parter hinanden nysgerrigt, vi snakkede med hinanden som oftest med Polakkerne som Tolke, og vi gav hinanden Foræringer. Vi fik som oftest Cigaretter og Chokolade af Tyskerne, og vi gav dem Brød, Smør og Sukker. De tyske Soldater ser ikke imponerende ud. Der er ikke noget tilbage af deres tidligere Elegance og ranke Holdning. Mange af dem var øjensynligt Rekrutter, og det beklagede flere Officerer og Underofficerer sig over. De var daarlig klædte og havde ikke tilstrækkelig varmt Tøj (den Dag blæste det stærkt og det var koldt). Vore Soldater var bedre beskyttede mod Kulden. Næsten alle tyske Soldater havde Feltflasker med Vin, som oftest med Rom, med sig, og de havde Masser af Cigarer og Cigaretter. De klagede over, at de manglede Sukker og Brød og var glade over at tiltuske sig Flæsk og Smør. Nogle af dem fortalte, at de ikke havde Mad nok, og det var ikke uden Misundelse, at de hørte vore Soldater fortælle om vore Forraad af varm Mad, Flæsk, Smør, Brød, Sukker og The. De benægtede, at man sultede i Tyskland, og henviste til det Faktum, at de stadig fik Pakker sendt hjemmefra. I Hæren var der øjensynlig en stræng Censur. Nogle af de tyske Soldater fortalte, at Officererne forbød dem at læse Aviser, og blev forbavsede ved at høre vore Soldater fortælle, at de altid havde Aviser i Skyttegravene. Da vi udtrykte vor Harm over, at den tyske Hær brugte

„Dum-dum“kugler, og erklærede, at alle de Fanger, hos hvem man fandt „Dum-dum“kugler, vilde blive skudte, sagde Tyskerne, at de ikke brugte saadanne Kugler. De mener, at det er os, der har begyndt Krigen. De er opfyldt af Harme mod Belgien, til hvem Kejseren lovede at give fuld Erstatning for den Skade, som Hærens Gennemmarsch maatte forvolde. De skælder ud paa Kejseren, men taler med Begejstring om Feltmarschal Hindenburg. Alle som een spurgte os nu om, hvornaar Krigen vel vilde ende. De var meget kede af den. Da vi svarede, at Krigen tidligst vilde ende i August Maaned, blev de vrede og fortvivlede. Det ærgrede og betog dem stærkt, at vi var rede til endnu at kæmpe saa længe det skulde være, og at vi slet ikke tænkte paa snart at slutte Fred. Ikke blot Soldaterne, men ogsaa Officererne var stærkt optagne af Fredsproblemet. Tyskerne er aabenbart udasede og vilde gerne have Fred, hvad det saa end skal koste. Vor Hærs Mod og Moral er udmærket, som altid. Den er rede til at kæmpe saa længe det skal være, og den tænker ikke paa en snarlig Fred. Vi er ved bedre Mod end Tyskerne — det bliver utvivlsomt os, der sejrer tilsidst.

E. V.

Novoje Vremja. 7/20 April.

Da Ischan Pascha blev taget til Fange af Djævelen.

Vor Bataillon, indbefattet mit Kompagni, forfulgte den slagne Fjende; mine Folk marscherede forrest, da vi stødte paa 2 tyrkiske Maskingeværer. Et Halv-kompagni fik det hurtigt gjort af med Halvdelen af

Betjeningsmandskabet og kastede Maskingeværerne ned i en Hulvej. Det var sørgeligt, at det gik saadan med Byttet — men derved var intet at gøre. Vore Folk var nu helt udasede. Jeg gav Ordre til, at de skulde gøre Holdt og bestemte mig til med nogle frivillige at foretage en Rekognoscering. Under vor Rekognoscering stødte vi paa en Lejr, som vi senere hørte var Ischan Paschas. Da jeg havde udviklet mine Folk i Skyttekæder, gik vi ned ad Skrænterne og omringede den tyrkiske Lejr, der laa i Udkanten af en Skov. Jeg forbød mine Folk at skyde, for at ikke Fjenden efter Ildens Heftighed skulde kunne regne ud, hvormange vi var. Da vi var i en Afstand af 200 Skridt fra Lejren, raabte jeg til mine Folk: „Følg mig!“ og gav mig til at løbe fremad, idet jeg paa daarlig tartarisk raabte: „Overgiv Jer ... Kast Vaabnene! eller ogsaa skyder jeg Jer alle ned.“ Jeg kan ikke rigtig huske, hvad Tyrkerne gjorde. Først henvendte en Mullah sig til mig, og derefter sagde en Officer paa Russisk: „Hr. Officer, skyd ikke. Nu er alt forbi. Vi overgiver os. Lad der ikke flyde Blod.“ Da jeg var kommen til mig selv og havde set mig om, opdagede jeg, at der var over 300 Tyrkere, og at de alle var bevæbnede. Jeg tænkte ved mig selv, at en Overgivelse vilde kræve visse Formaliteter, og at vi maatte tage Vaabnene fra dem, men jeg havde jo kun faa Folk, og det kunde de snart opdage. Jeg bestemte mig til at benytte mig af en List. Jeg gik hen til en General (jeg kender ikke hans Navn) og sagde med høj Røst: „Mine Herrer Officerer, De maa faa Lov at beholde Deres Vaaben.“

Generalen, som jeg senere erfarede var selve Korpschefen, Ischan Pascha, spurgte mig paa Fransk: „Hvem er De?“ „Ekscellence,“ svarede jeg, „jeg er Kaptajn i den russiske Hær, og jeg har det Hverv at opfordre Dem til at overgive Dem. Vore Soldater staar ved Foden af Bjergtoppen og venter paa Deres Svar.“ „Hvor store Styrker raader De over?“ „Der, bag Skoven, har vi et Regiment. Bag Toppen staar der et andet Regiment. Der er ogsaa Maskingeværerne og Artilleriet,“ svarede jeg roligt. „Hvor er Deres Officerer?“ „Bag Toppen.“ I mit stille Sind sagde jeg til mig selv: „Jeg har kun 2 Korporaler.“ Saaledes forløb vor Samtale, og jeg foreslog alle at stige til Hest, skønt jeg ikke selv havde nogen Hest. Tyrkerne bemærkede det, og en af Generalens Adjudanter spurgte mig, hvor min Hest var. Uden at tabe Fatningen svarede jeg: „Bagved Skoven.“ Paa Generalens Ordre fik jeg hans anden Hest, og vi begav os afsted, jeg selv foran og mit Kompagni paa begge Sider og bagved. Alt imens jeg førte „mit Bytte“ med mig, overvejede jeg, hvad jeg vel skulde gøre, hvis jeg skulde støde paa en fjendtlig Afdeling; saa vilde jeg ikke faa Tid til at føre Fangerne til Bataillon. Lykken tilsmilede mig: næppe var vi kommen ud af Slugten, før jeg fik Øje paa vort Artilleri. I Nattens Løb havde det taget Stilling i Passet. Da vi var ved Indgangen til Passet og midt i vore Stillinger, gik jeg hen til Generalen og sagde til ham: „Hr. General, jeg tager Dem til Fange i Spidsen for et Kompagni. Tyrken blev nu helt ude af sig selv, og jeg skal sent glemme hans forbavsede Ansigt. Han slog

sig for Panden og raabte: Chaitan, Kaptajn, De er jo den skinbarlige Djævel.“

Novoje Vriemja, ¹⁷/₃₀ Januar 1915.

Et Takkebrev fra Fronten.

Jeg sender min Søster i Jesus Christus, Anna Andrejevna, mine hjerteligste Jule- og Nytaarsønsker. Gid De maa fejre disse Højtider sund og rask.

Bed for mig i disse Helligdage. Bed om at den mægtige Gud maa bevare os sunde og raske hernede ved Fronten, saalænge Krigen varer. Mine Tanker kredser altid om vort rettroende Fædreland, og jeg beder Gud daglig give os Held og Lykke til at forjage Fjenden fra Rusland. Jeg takker Dem dybt for den Gave, som De sendte mig. Jeg blev saa begejstret over den, at jeg ikke kan beskrive i hvor høj Grad denne Gave har styrket mit Mod og min Energi. Jeg fik et Lommetørklæde, Tobak, en Tændstikæske og en Pibe og desuden 2 Aviser. Det var alt sammen viklet ind i Tobakspungen. Skønt jeg ellers ikke ryger, indaander jeg dog med en ubeskrivelig Glæde Røgen, der som et godt Glas Kognac varmer mine stive Lemmer — og jeg varmer Hænderne ved Piben. Jeg bærer Lommetørklædet paa Brystet. I det har jeg viklet de Kors, som min Moder, min Tante og en Dame, jeg kender, gav mig med deres Velsignelse. Jeg breder Aviserne ud, naar jeg drikker The, og jeg læser de Sider, som tilfældig ligger øverst. Jeg maa drikke min The med Afbrydelser, da Fjendens Kugler ikke lader os nogen Ro. Nu retter jeg en

Bøn til Dem, som jeg haaber, at De ikke vil afslaa: vær saa venlig at svare mig, og skriv til mig, om De er en ung Pige med et medfølende Sind eller en „lille Frue“. Jeg bønfalder Dem: skriv til mig, det koster ikke noget at skrive et Brev, og det er den eneste Adspredelse, vi har under Krigen. Tak paa mine Vegne Deres Forældre, fordi de har opdraget Dem til at være saa medfølende. Endnu engang ønsker jeg af hele min Sjæl, at De nu i Højtidsdagene maa være glad og lykkelig. Jeg vilde gerne fortælle Dem noget mere, men jeg har ikke Tid dertil: Fjenden viser sig hvert Øjeblik, og han retter sine Kanoner mod os. Det er sandt, jeg lyver ikke. Farvel, Anna Andrejevna, nu skal vi afsted. Vi vil gerne dø for vort kære Fædreland, men vi vil ikke vige for Fjenden. Vore Tab skal komme ham dyrt at staa. Jeg har allerede faaet Georgskorset, men jeg haaber at faa endnu flere Belønninger.

Leonie Petrovitsch Chikin.

Novoje Vremja, ⁵/₁₈ Januar 1915.

Naar Jorden sukker . . . . .

(Brev fra Fronten).

Saasnart vor Bataillon var kommen til Z . . . , gav den sig til at forskanse sig for det Tilfælde, at vore Forposter skulde trække sig tilbage. 8 Verst borte, langsmed Nidafloden, lød der endnu fra Tid til anden, men sjeldent, Kanontorden; Kampen var øjensynlig ved at stilne af, og det lod til, at begge Parter var bleven trætte. Var det kun en Stilhed før Stormen. Ja, det var der ingen, der vidste. Saa man

end intet til Fjenden og kunde man ikke høre ham, saa bar dog alt omkring os Spor af de seneste Kampe. Den fattige Landsby laa helt i Ruiner: Markerne var nedtrampede, gennemskaarne af Skyttegrave og vædede med Blod. Soldaterne stod i Vand til Knæene og gravede i Jorden. Næppe var de med Spaden naaet en Fod ned i Jorden, før Vandet sivede frem fra begge Sider, Draabe for Draabe. I Løbet af et Kvarter fyldtes Graven med Vand. Det var, som om Jorden fældede kolde Taarer over Menneskenes Skæbne . . . Soldaterne gravede lige til Aften. Da det var bleven Nat, vendte Bataillonnen tilbage til Landsbyen for at hvile sig der om Natten. Det ene af Kompagnierne kunde ikke nyde denne Hvile, da det havde Vagt. Det tog Stilling een Verst foran Skyttegraven ligeoverfor Fjenden og stillede sine Poster og Feltvagter ud. Under almindelige Forhold stiller vi kun Feltvagter ud, naar der ikke staar nogen Afdeling mellem Fjenden og os, og man derfor kan vente et Angreb, hvad Øjeblik det skal være. Men i denne Krig tager man altid denne Forholdsregel, selv naar der staar andre Armekorps mellem os og Fjenden. Det gør vi for at sikre os mod den Slags Overraskelser, som Østrigerne af og til maa døje. De har naturligvis allerede læst i Aviserne, at vi flere Gange har taget hele østrigske Batailloner til Fange med deres Generalstab, men De aner sikkert ikke, hvorledes det gaar for sig. Naar vi har faaet Underretning om, at der ligger en østrigsk Afdeling i den eller den Landsby, saa rykker vi frem om Natten. Vi omringer Landsbyen, sikrer os først Offi-

cererne, hvis Bopæl vor Fører viser os — saa undersøger vi Husene og fanger alle Østrigerne sovende. Da Østrigerne ikke passer videre godt paa, gaar det let, og vi behøver ikke at skyde. — Maanen var forlængst gaaet ned. Skildvagten stod paa Post og saa sig opmærksomt omkring. Pludselig bevægede en mørk, taaget Skikkelse sig henimod ham. Man saa tydeligt, at denne Skikkelse snart bevægede sig langsommere, snart hurtigere. Skildvagten lagde Geværet an og ventede i aandeløs Spænding. Der gik 5—10 Minutter: Skikkelsen var der stadig, men gik hverken frem eller tilbage. Han blev mere og mere nervøs. Han stirrede og stirrede, til hans Øjne fyldtes med Taarer, og det begyndte at svide i dem. Pludselig blev Skikkelsen til en Busk, der voksede fredeligt ude paa Sletten, 5 Skridt foran os. Men — hvad var det for noget? Det var nok ikke længere Indbildning. Skildvagten hørte tydeligt en mærkelig Lyd. Der var én, der klagede sig et Sted foran til højre. Saa blev der stille igen, men nogle Sekunder efter lød de samme Klager bagved ham eller til venstre . . . Hvilken usigelig Smerte laa der ikke i denne Klage, der ligesom kom op fra selve Jordens Skød! Skildvagten greb fat om Geværet. „Kan Du høre det?“ sagde han hviskende til sin Nabo, der sad ved Siden af ham. „Ja, jeg kan,“ svarede den anden ængsteligt. Der lød igen et Suk og saa et til. Hvis De sætter Dem rigtig ind i denne Situation, vil De forstaa, at selv en Mand, der var mindre nervøs end en Soldat, maatte blive bange. Hvad Nerver angaar, saa ved jeg ikke, hvorfor det skal hedde

sig, at kun dannede Mennesker er nervøse. Det er en stor Fejltagelse. Jeg har intet Steds truffet saa mange nervøse Folk som netop blandt Soldater. Rygtet om Jordens Klager bredte sig hurtigt. Næste Nat skulde et andet Kompagni staa paa Vagt. Skønt Soldaterne forud havde faaet at vide, at det kun var Indbildning, saa hørte de dog hele Natten disse Lyde foran eller bagved sig, til højre eller til venstre. Der lød igen Klagen eller Hulken, som om der var én, der grædende bad om Hjælp. — Det kommer Dem maaske noget overraskende — men det er om de dødes Sjæle, der kræver Hævn, jeg her har talt. Her er forøvrigt ikke mange Bekvemmeligheder. Jeg sidder paa en Træstub lige ved det Sted, hvorfra Sukkene kom.

Golos Moskvi 8. Februar.

Statuen.

Det var i Vinterens Hjerte. Frosten og den isnende Blæst tvang Skyttegravens Beboere til at blive i deres Huler. Der var intet, der forstyrrede den dybe Stilhed. Kun hist og her kunde man af Røgskyerne skønne, at der boede Mennesker i Skyttegravene og Kommunikationsgangene, hvis Linier man kunde skimte i Sneen. Vore Skyttegrave strakte sig langs en i sin Tid smuk Chausse. Storkalibrede Granater havde imidlertid dannet kæmpemæssige Huller i den. I Vejkanten lige over Skyttegraven tegnede en Stenstatue af Jomfru Marie sig som en mørk Plet. Hun holdt Jesusbarnet i den ene Haand; den strakte hun, halvt velsignende, halvt truende

ud mod dem, der vovede at forstyrre hendes op-højede, guddommelige Ro. Statuens Ansigt, der var vendt mod B's fjerne blaa Bjerge, var strængt og alvorligt. Det var, som om hun med sine matte, døde Øjne kunde se det, som almindelige dødelige ikke kan se. Østrigerne rettede deres Kugler mod Statuen, og Granaterne, der fløj over Skyttegraven, eksploderede ofte ved Statuens Sokkel. Naar de saa overøste hende med Granatstumper, saa var det, som om man paa den hellige Jomfrus døde Stenansigt kunde spore et Udtryk af Lidelse og Fornærmelse. Der havde allerede gentagne Gange været Tale om at fjerne Statuen, men da Spørgsmaalet allerede syntes sin Løsning nær, gik Soldaternes Overtro af med Sejren. — Gudsmoder blev saa ved med — som tidligere — at knejse over Skyttegraven, idet hun strakte sin straffende Haand ud over enhver, der nærmede sig hende.

Soldaterne, der hver Nat maatte begrave deres faldne Kammerater, knurrede højlydt derover, og der faldt mangt et gudsbespotteligt Ord. Endelig blev det definitivt bestemt at tage Figuren af Soklen. Dette Hverv blev tildelt Løjtnant A. I Nattens Mørke begav han sig afsted med 10 Spejdere. Soldaterne arbejdede energisk, de slog løs med Hakkerne og Brækjernene — men Stenen flyttede sig ikke. Uden at tage det ringeste Hensyn til Folkenes Anstrængelser blev Statuen stadig ved at stirre ud i det fjerne med sit trætte Stenblik. Der var mørkt omkring den. Man kunde lige skimte Figurens Silhuet, der hævede sig over de krumbøjede Soldater, der stod og ar-

bejdede. De blev grebet af panisk Skræk. De kom til at tænke paa, hvad man fortalte om den hemmelighedsfulde Magt, der ligger i hellige Billeder, og alles Blikke vendte sig uvilkaarligt mod den hellige Jomfrus udstrakte Haand. Pludselig lød der et frygteligt Brag, og Statuen gled fra Soklen ned paa Jorden. Folkene sprang, rædselsslagne, til Siden, men den hellige Jomfru blev ved at stirre stille og roligt ud i Mørket. Løjtnanten var den første, der kom til sig selv, og han raabte med skingrende Stemme: „Ja, nu er vi færdige.“ Soldaterne saa forfærdede hen paa Statuen; en af dem tog Huen af og korsede sig. Saa slæbte de sig i Flok hen til Skyttegraven, fulde af mørke Forudanelser. Samme Morgen blev Løjtnanten saaret af en Shrapnel i Brystet og 4 af Spejderne dræbte af en Granat, der eksploderede i Skyttegraven.

Løjtnant *VI. Artamonof.*
Aganjok Nr. 45.

Hvad Sauceskaale kan bruges til.

Der laa et stort hvidt Slot paa et grønt Bjerg — en rig og anset Barons Gods. Nu havde Staben sit Kvarter der: Kosakkerne stod paa Vagt ved Trappen med de pragtfulde Marmortrin, Sporerne klirrede, Skrivemaskinerne klaprede paa Kontoret, og i Spisestuen hørte man stadig Grammofonens kronisk hæse høje Røst. I Etagen nedenunder, under Slottet, var der en bred, mørk Korridor, der mindede om en middelalderlig Hvælving. Ved Middagstid saa man nogle dystre Skikkelser i det mørke

Rum. I en Krog var der med Planker skilt et lille Værelse af. Det var „de intelligente Soldaters“ Spisestue. Her traf man ofte paa gamle Universitetskammerater, med hvem man indlod sig paa lange, taabelige Diskussioner. Her kunde man høre Navne som *Puschkin* og *Verlaine* — kort sagt, Livet her havde et ganske særligt Præg. En skønne Dag kunde vi hverken faa fat i Glas eller Kopper — en Soldat serverede os saa The i nogle store hvide Saueskaale og gav os Skeer til at spise denne ny Slags Suppe med. De kan nok tænke Dem, hvor forbavsede vi blev og samtidig begejstrede over den gode Idé. I Begyndelsen vidste vi ikke rigtig, hvor meget der gik i Saueskaalene: hvormange Stykker Sukker der skulde til, og om man kunde tage 2 Gange. Men Saueskaalene blev snart populære, og da vi senere — desværre — fik almindelige Glas og Kopper i Stedet, var der mange af os, der savnede dem. Hvem ved: efter Krigen, naar vi igen spredes omkring paa Kontorer og Banker og Auditorier, vil vi saa ikke tænke paa den mørke Korridor og paa den lille Spisestue under det stolte, hvide Slot og paa „Feltkopperne“?

Dm. Krjutschkoff.
Aganjok Nr. 37.

Fyrst Olegs Skjorte.

Uddrag af en Officers Dagbog.

Det var under det andet Indfald i Østpreussen. — Efter det første Indfald laa vor Afdeling længe i Hvil i en af de russiske Grænsefæstninger. Vi førte

et saa stille og roligt Liv. Ja nu har vi ganske glemt, hvordan man lever under saadanne Forhold. Vi spiste til Middag i den eneste Restaurant, der ikke var lukket, og gik i det eneste Biografteater, der endnu var aabent, og der fik vi nogle fem Aar gamle Film at se. Officersforeningen havde Lokale i et Konditori, hvis Kager var bagt i Smør af en noget tvivlsom Beskaffenhed. Vi spadserede paa Hovedgaden, men det fik man snart mere end nok af. For de Smaating, vi købte i de smaa Jødebutikker, maatte vi betale med den tredobbelte Værdi. Der gik stadig foruroligende Rygter om, at vi skulde blive her til Krigens Slutning. Men saa fik vi pludselig Ordre til at bryde op, og nu er vi undervejs igen. Batterierne er allerede draget bort sammen med Infanteriregimenterne pr. Jernbane eller ad Landevejen. Vor Oberst K. har i 5 Dage været borte i særligt Hverv. Der kom nu telegrafisk Ordre til at bryde op. Adjudanten Fyrst R. og jeg, hans Ordonnansofficer, forlod Fæstningen sammen med de sidste. Først ud paa Natten kom vi til P., en vigtig Jernbanestation, hvor Tyskerne, der lige havde trukket sig tilbage, havde ødelagt Banelegemet. Vi tilbragte Natten i Jernbanevognene. Jeg gik ud, indhyllet i min Kappe. Det var koldt. Himlen var mørk, og der lyste ingen Stjerner. Nær Banegaarden fik den heftige Vind en Fakkell til at blafre. Den krummede sig som en rød Slange. Der havde samlet sig nogle mørke Skikkelser nær Faklen. Det var en Klynge Soldater, der undersøgte en blodpletet Skjorte af fint Lærred. Det var Fyrst Oleg Konstantinovitschs Skjorte. Han var

nemlig bleven alvorlig saaret under en Rekognoscering til Hest og saa bragt til Banegaarden og forbundet der. Døende blev han med en Læge sendt længere tilbage. Her laa der en Tændstikæske vædet med Blod. Man mente, at han ikke vilde kunne leve Natten over. Soldaterne skar hans Skjorte i Smaastykker, som de opbevarede til Erindring. „Brødre, i denne Krig er der ikke noget sørgeligt ved at dø; i denne Krig flyder der kongeligt Blod,“ sagde en af Soldaterne tankefuldt. Jeg tog en af de blodplettede Tændstikker op af Æsken og skjulte den i min Tegnebog. Det var tilsyneladende saa lige til; før var den hvid, og nu var den rød . . . Jeg vil opbevare den. Ja, denne Krig er ikke som Krige i al Almindelighed. Af et splittet Rusland har den skabt et enigt Rusland. Det samme Blod flyder i alle vore Aarer. Næste Morgen fik vi at vide, at vi skulde tilbringe Dagen der, og at vi først skulde afsted den følgende Dag. Divisionsadjudanten og jeg gav os nu til at undersøge Banelegemet, som Tyskerne havde ødelagt. To Soldater kørte os afsted paa en Dræsine. De lagde ikke Skjul paa deres Glæde.

Et af den mægtige Jernbros Endestykker var falden ned i Floden. Det andet Endestykke sad endnu fast paa Stenblokkene. Bropillerne var bygget saa solidt, at de havde kunnet modstaa saavel Eksplosionerne som Sammenstyrtingen. Jeg stod længe og saa paa Broen. Der hvilede en overjordisk Skønhed over denne Jernkolos med dens høje, gennembrudte Sider. Den, der har udkastet Planen til den,

har sikkert arbejdet paa den med Kærlighed. Alt hvad der er skabt med Kærlighed, er et Kunstværk. Jeg kommer til at tænke paa, hvad Helten siger i Sologufs „*Livets Gidsler*“: „Øjet vil frydes, naar det hviler paa Straaletraadenes Spindelvæv. Dette Ideal vil jeg bygge over Afgrundene, og dette Ideal, det er Dig, mit eneste . . .“ Vi vendte tilbage paa Dræsinen. Der lød Sang nærved Stationen. En af Jernbanevognene var aaben, og man holdt Messe der. Foran Jernbanevognen var der et Hav af glatragede Soldaterhoveder. Brændende Bønner giver den unge Præst Mod og Styrke, og han messer med glødende Begejstring. Og hvergang han, alt mens Kanonerne tordner i det fjerne, hæver den hellige Kalk med de himmelske Gaver, falder Mængden alle som en paa Knæ. „De usynlige himmelske Magter kæmper idag med os.“ Jeg har aldrig følt Guds Nærværelse saa stærkt. Her i denne tarvelige Jernbanevogn, under den graa Himmel føler jeg, at Troen er en Virkelighed. Himmelske Væsner kommer os nær. Mens vi knæler i Bøn, svæver snehvide Vinger over os. Cheruberne skælver i Betagelse og slører deres Ansigter til, da de mærker, at Gud er nær. Ja, hvis Menneskenes Øjne blot havde Styrke nok, saa vilde de — det tror jeg sikkert — over de hvide Taager, der har lagt sig over de fattige Marker, se en Guldstige hæve sig op mod de straalende Skyer. Paa denne Stige vilde de se vor unge Oleg og omkring ham alle os andre, hvem den blodige Kamp har knyttet sammen og forenet for din Skyld. Du vort elskede Fædreland, der har lidt saa meget . . . . Døden bøjer sig

over sin Le. Den græder i Fortvivlelse, thi den har Medlidenhed med de Ofre, som den selv mejer ned. Messen var nu forbi. Jeg gik tilbage til min Jernbanevogn og lagde mig paa det haarde Træleje. Min Sjæl var rolig og fattet. Horisonten var skjult i Taage. Regndraaberne løb ned ad de duggede Ruder. Men hvad gjorde det? Ovenover Skyerne er Himlen altid blaa.

Tidlig om Morgenen brød vi op. Det blæste og regnede, og Himlen var overtrukket og trist. Vejene var opblødte. Vi maatte skynde os afsted. I Horisonten, langt borte, lød der uafbrudt Kanontorden. Vore Forposter havde kæmpet lige fra i Gaar. Samtalerne døde mere og mere hen. Hestene glinsede af Regnen. Den fungerende Kompagnichef, Oberstløjtnant P. red dystert fremad. Hans Adjutant, Løjtnant N., der ellers altid var i Aande, og som plejede at fordrive Tiden med at tælle de Breve, som han havde faaet og skrevet, var nu mod Sædvane ganske rolig og sagde fra Tid til anden halvhøjt: „De skyder ustandseligt derude.“ Ja, der blev stadig skudt derude, og vore Tanker kredsede stadig om et og det samme: „Hvad mon der skjulte sig bag dette uigennemtrængelige Taageslør? Men Taagen lettede snart efter. Det var et vanskeligt Hverv, der var betroet vor Afdeling. Den dannede højre Flanke. Lige overfor os var der samlet store tyske Styrker. Hvis disse skulde faa os til at vakle, saa kunde Fjenden rykke frem og tage os i Flanken og i Ryggen. Vort Detachment skulde tage Stødet af. Vor Hovedstyrke var koncentreret i de fremskudte Linier.

General C. havde Kommandoen. Det var en selvsikker, dristig og frygtesløs Officer. Han skulde nok tage det op med de fjendtlige Masser, hvad det saa end skulde koste. Vi var langt færre i Antal end Tyskerne, men Angriberen synes altid stærkere end Forsvareren. Det er en af Krigens Love. Det er fordelagtigere at rette et knusende Angreb paa Modstanderen i det Øjeblik, han selv vil gaa løs paa en, end at komme for sent og udsætte sig for at blive tilintetgjort. Derfor vilde General C. ikke afvente Fjendens Angreb, men besluttede at tage Offensiven, da han ikke vilde give Fjenden Tid til at undersøge, hvor stærke vi var eller til at sammenligne vor Styrke med sin egen. For at forhindre Tyskerne i at lede Kampen og knuse os med deres Overmagt, rykkede han hurtigt over den tyske Grænse, kastede sig over Fjenden og tilføjede ham svære Tab. Hele Dagen igennem sendte han den ene efter den anden af sine Batailloner frem under Dækning af vore Batteriers velrettede Ild. Først om Aftenen kom Fjenden til Kræfter igen og gav sig, i Bevidstheden om sin Overlegenhed, til at angribe vore smaa Styrker. Vi maatte saa langsomt trække os tilbage mod Grænsen, alt mens vi som rasende Ulve forsvarede os mod Tyskerne, der stadig rykkede frem. Regiment B. dannede Bagtroppen sammen med Halvbatteriet, der kommanderedes af Kaptein T. Det skulde dække os, naar vi passerede Floden nær den lille Grænseby X. Denne svage Styrke maatte holde Stand mod den stærke Fjende, hvem Dagens Tab havde gjort rasende. Bataillonerne i X.

trak sig tilbage Skridt for Skridt, mens de stadig blev ved at skyde. Det halve Batteri trak sig ogsaa tilbage. Det tog dog af og til Stilling for at sende en Regn af Shrapnels over Fjenden. Mørket faldt paa, og de tyske Horder sværmede omkring os som Græshopper og omringede os paa tre Sider.

Fjenden rettede sine Kanoner, Mitrailleuser og Geværer mod vort Halvbatteri. Folk og Heste blev mejede ned. Men vor modige Officer lod sig ikke forknytte. Med sin høje, stoute Skikkelse og sin tydelige, kraftige Stemme syntes han støbt af samme Staal som Kanonerne. Med de fire Ildgab pløjede han dybe Furer i Tyskernes graa Masser og tvang dem til at trække sig tilbage. Han var snart her, snart der, hans mægtige Silhuet ragede frem overalt. Da Kampen rasede heftigst, faldt Kaptajnen. Soldaterne bar ham ind i Nabohuset, hvor Fyst M., der kommanderede Regiment B., opholdt sig. Her blev han forbundet. Han var badet i Blod. Han bad Fyrsten overtage Kompagniet og give Kvittering for de af Regimentets Penge, han havde hos sig. Det var Nat. Mørke Skyer sænkede sig truende over Huset. Man følte sig uhyggelig til Mode paa Slottet. Fyrst M. sad ved et Bord, ubevægelig som en Statue. Vinden foer ind gennem den sønderskudte Rude og fik Lyset til at blafre, saa at det kastede et svagt Skær over de saaredes taagede Skikkelser. Den firkantede Gaard med Staldbygningen laa endnu øde hen. De sidste Regimentsbatailloner fortsatte stadig Skydningen udenfor Slottet. Gang paa Gang sendte Tyskerne Rakter til Vejrs. De lyste op i

Mørket, saa at man saa vore Bajonetters faste Mur — et aabent Stykke Land og saa Fjendens sorte Masser. Med Officererne i Spidsen stormede vore Kompagnier begejstrede frem til Bajonetangreb. De dystre Masser maatte trække sig tilbage og forsvandt i Mørket. Slottet blev heftigt beskudt. Fyrsten fik stadig Meldinger om Sagernes Stilling, og han blev spurgt, om det ikke snart var paa Tide, at vi trak os tilbage. Han svarede med en afvisende Haandbevægelse, og denne spøgelseagtige Kamp fortsattes ved Skæret af de bengalske Blus. Fjenden, der ubemærket havde nærmet sig bagfra, trak sig nu ind i Gaarden, der genlød af tyske Raab. Vi skyndte os ud og fordrev Tyskerne med Bajonetterne. Nu blev der atter tyst og stille i Gaarden.

Der kom en Officer og aflagde Rapport. „Jeg giver Ordre til Tilbagetog,“ sagde Fyrsten. Det lod til, at han vilde forlade Slottet som den sidste. Officeren gik bort og overbragte Ordren. Detachmentet trak sig saa tilbage under Anførsel af de af dens Officerer, der endnu var i Live. Den banede sig med Bajonetterne en Vej frem mellem de tyske Masser, der splittedes for et Øjeblik for saa straks efter atter at lukke sig sammen. Først sent ud paa Natten naaede Halvbatteriet og Regimentet, hvoraf der nu kun var Halvdelen tilbage, vor Hovedstyrke. En Høstak, hvori der pludselig var gaaet Ild, viste os længe Vej. Fjenden var bleven træt og vovede ikke at sætte efter os. Regimentschefen var ikke blandt dem, der kom tilbage. Nogle Soldater, der som ved et Mirakel var kommen levende derfra, og som kom til Regimentet

om Morgenen, fortalte følgende: I det Øjeblik, da vi trak os tilbage, havde Tyskerne igen omringet Slottet. De var trængt ind i Gaarden, hvor de havde drevet vore faa Vagter paa Flugt. Foran Slotstrappen var der bleven kæmpet en sidste fortvivlet Kamp Mand mod Mand — og den havde varet til langt ud paa Natten. Slottets lille Flok tapre Forsvarere blev dræbt alle som en. Tyskerne bemægtigede sig Huset og tog Fyrst M. og de mange saarede, deriblandt Kaptajn F., 5te Batteris Kommandant, til Fange. Hvis han er i Live, saa vil Fædrelandet efter Kriegen hilse hans Hjemkomst med Glæde. Hvis han er død, gid saa Jorden maa hvile let over ham. Thi han kæmpede som en Helt og tømte Dødens Kalk med et Mod, der anstaar sig en Kriger. Herre, bred Dit lyse Slør over ham, hvad enten han er død eller levende!

Utro Rassii, 6. December.

Indtagelsen af Peremischl.

Kære Broder, Ignatii Nikolajef, vi erobrede Fæstningen d. 9. Marts. Jeg vilde gerne have fortalt Dig om, hvordan vi erobrede den, men det er altfor besværligt at skrive derom. I 3 Maaneder kredsede vi, Dag og Nat, omkring Fæstningen. Vi nærmede os stadig mere og mere og tog den ene Skyttegrav efter den anden. Fjenden fik knap gravet nogle Skyttegrave, før vi fik dem erobret.

Det Pak overdængede os med deres Kugler. Ja, de skød 6000 Skud i 24 Timer fra et eneste Fort. Det endte med, at de skød saa stærkt, at Granaterne

laa tættere ved hinanden end Kornene i en Plovfure. Men Gud beskyttede os. Mange faldt, og mange blev saarede. Vort Kompagni og Regiment N . . . , 4 Batailloner, var de første, der rykkede ind i det største Fort, Fort Nr. 9. Men Østrigerne sprængte det i Luften; der var tre Minesprængninger, og da vi rykkede derind, blev nogle Folk dræbte og saarede, men heldigvis var det ikke ret mange. Af vore egne var der kun een, som blev saaret, og det var ikke hans egen Skyld. Ja, saadan gik det, kære Broder, med Fæstningen. Hvis det var os, som havde haft denne Fæstning, vilde de aldrig have kunnet erobre den. Men Østrigerne er ikke videre snu. Vi har alligevel døjet nok. Skyttegravene var snavsede og fugtige, saa at vi som oftest maatte staa op og sove. Vi blev saa snavsede, at vi fik Væmmelse derved. I Løbet af 3 Maaneder har vi to Gange faaet nye Kapper, da de gamle helt var raadnede op. Nu lever vi, Gud ske Lov, udmærket i en Præstegaard, hvor vi holder Vagt.

Birjeva Vjedomosti, ¹²/₂₅ April.

Et Sammenstød med Østrigerne.

(Uddrag af en Officers Brev).

Vi steg af Toget i P . . . , og der saa vi det første Krigsbytte: 2 Flyvemaskiner og 2 Jernbanevogne, fulde af Fanger, under to Officerers Kommando. Vi rykkede frem i Retning af K . . . og tilbagelagde den Dag 50 Verst. Natten tilbragte vi i C . . . , 35 Verst fra R . . . , som Østrigerne havde bemægtiget sig. Det var deres Hensigt at angribe C . . . og Regimentet, der

laa der, men de fik i Tide Underretning om vort Regiments Fremrykning. Det har aldrig kunnet opklares, hvorledes de havde faaet den Underretning. I C. fortalte Kosakkerne os, at en østrigsk Division havde besat Landsbyen Dunajevzi, nordvest for Podolsk. Vort Korps fik Ordre til øjeblikkeligt at rykke mod dem. 2 Kosakregimenter blev sendt ud for at rekognoscere. Da vi begyndte at rykke frem, gjorde Østrigerne omkring og begyndte at trække sig tilbage mod Grænsen, men deres Rytteridivision blev staaende. Vi sendte Kosakkerne og 2 Infanteribatailloner afsted for at gøre det af med dem. Kosakkerne indhentede det østrigske Rytteri nær Gorodok. Det ene af Kosakregimenterne sad af og begyndte at skyde, mens det andet, som var bleven til Hest, søgte at lokke Østrigerne hen til en Lavning, hvor vore Mitrailleuser var skjulte. Da Østrigerne angreb vort Rytteri, spredtes det til højre og venstre og gav Plads for Mitrailleuserne, der mejede næsten to østrigske Regimenter ned. De 2 Fløjregimenter vilde nu flygte, men Kosakkerne gik paa med blanke Vaaben og nedsablede dem. De tog op imod 500 Mand til Fange og erobrede 6 Kanoner. Der faldt en General, og en anden blev taget til Fange. Han havde nok pralet af, at han enten vilde falde eller naa til Kief. Han kom til Kief, men rigtignok under andre Vilkaar, end han havde tænkt sig. Det var vort første Sammenstød med Østrigerne. Vi var rykket meget hurtigt frem. Lige til den 12te August (gammel Tidsregning) havde Østrigerne ikke gjort alvorlig Modstand. Vi rykkede me-

get hurtigt (40—50 Verst pr. Dag) over Grænsen uden at støde paa Modstand, men det var os umuligt at faa Føling med Fjenden. De mindre Byer havde Kosakkerne selv erobret. Den 12te havde vi en ret alvorlig Kamp nær Monasturzi. Kosakkerne havde uden at møde Modstand bemægtiget sig denne Flække, men Fjenden havde skjult Maskingeværer i Husene. Nu aabnede de en heftig Ild mod Kosakkerne, dræbte 90 af dem og saarede 137. Resten maatte flygte fra Landsbyen. Vi hørte senere, at der laa en Infanteridivision og noget Artilleri i Byen. Ved 2-Tiden naaede vore 2 Regimenter derhen. I Begyndelsen trængte Østrigerne frem mod vor venstre Flanke, men da et tredie Regiment var kommen til, kunde Østrigerne trods deres talmæssige Overlegenhed ikke holde Stand og forskansede sig i Skyttegravene. Men der blev de ikke ret længe. Vort Regiment omringede dem nemlig, og vort Artilleri angreb dem i Flanken. Ved 5 Tiden gik vi, i en Afstand af 50 Skridt fra Fjenden, frem til Stormangreb og jog Østrigerne ud paa Gaderne, hvor deres Tropper blev grebne af vild Panik. Kosakkerne nedsablede dem, der forsøgte at flygte.

Ja saadan er „Krigens Møje og Besvær“. Hvad Kampens Rædsler angaar, saa kan jeg ikke beskrive dem. I den Skov, hvor Fjendens Reserver laa, fandt vi Dynger af Lig, og jeg ved ikke, hvad der er foregaaet i Landsbyens Omegn, da vi trak os tilbage. Østrigerne havde et Tab paa 800 døde, 600 Fanger, og Mængder af saarede. Vore Tab var meget betydelige: Af et enkelt Regiment var der 130 faldne og

137 saarede, deriblandt 33 Officerer. Østrigerne kæmper tappert. Vi er fulde af Iver og Begejstring. Hele Dagen har vi marcheret forceret afsted og vore Folk angreb med stor Tapperhed.

Voljskii Krai (Samara), Sept.

Brev fra en Officer ved den østrigske Grænse.

Vi rykker frem med samme Hurtighed som Suvarofs berømte Hære. Vi rykker langt frem hver Dag og føler endda ikke nogen Træthed. Vi er kun opfyldte af eet Ønske: stadig at gaa videre frem til Sejr. Her i Felten kan jeg slet ikke kende mine Soldater igen. Da vi laa i Garnison, var de saa alvorlige, indesluttede og tavse. Og skønt de godt indsaa, at de havde et Hverv at opfylde, var de dog dengang endnu betagede af Afskeden med deres Mødre, Koner og Børn. Men efter de første heldige Sammenstød med Fjenden og de første Bajonetangreb, og da vi havde passeret Grænsen, var de ligesom forvandlede: det var som om hele deres øvrige Liv ikke interesserede dem mere, og de havde kun een Tanke: at møde Fjenden, kæmpe med ham og knuse ham. Jo længere vi rykker ind i Fjendens Land, des alvorligere og hidsigere bliver Kampene. Fjenden holder en Tid Stand mod os, saa rykker vi frem som et Uvejr og slaar de levende Hindringer, der gør Modstand, til Jorden . . . Vore Hære vokser stadig: det er som en Lavine, og skønt jeg har deltaget i den japanske Krig, tænkte jeg dog ikke, at vi kunde

samle saadanne Masser af Soldater ... Hver Gang jeg med min Afdeling trænger ind i en galizisk Landsby, føler jeg ligesom et Pust fra Hjemmet. Deres Sprog minder om lillerussisk. Husenes Arkitektur og Indretning fylder min Sjæl med Glæde. Det er som om jeg havde mit Hjem her — som om jeg var i en Landsby i Guvernementet Poltava eller Tchernigorod og nu kom her med Tusinder af Soldater for at befri vore Brødre, som i Aarhundreder har sukket under fremmed Aag. Befolkningen modtager os meget hjerteligt og tager kun modstræbende Afsked med os, idet de giver os mange gode Ønsker med paa Vejen. For Øjeblikket har vi det glimrende og faar udmærket Kost. Vi sover i Huse paa Felt-senge.

Odesski Listok, Sept.

Brev fra en saaret til hans Familie.

Saafremt det er Guds Vilje, og takket være Eders Bønner, saa kommer jeg mig nok snart. Men det følger af sig selv, at jeg her fra Moskov vil tage til mit Regiment igen, hvis jeg da har det godt nok. Jeg har jo nuen Gæld at afbetale, efter at jeg har ligget her i flere Maaneder uden at bestille noget. Jeg har en Hævn at tage efter de Lidelser, jeg har maattet døje. Og hvis det gaar mig daarligt og jeg maaske skal dø, saa har det vel været Skæbnens Bestemmelse med mig. Jeg er bleven røntgenundersøgt. Jeg har en Kugle i højre Skulder og under venstre Skulder i Skulderbladet sidder der en Granatsplint.

Kuglen generer mig ikke: Som De ser, kan jeg skrive. Men Grantsplinten ærgrer mig: den har anbragt sig et Sted i Senerne eller Musklerne og hindrer mig i at sove Nat efter Nat. Hvor jeg har forbandet Øst-rigerne! Granater er dog noget skrækkeligt noget! En Kugle, det er ikke noget at tale om: man hverken ser eller hører den, det vil sige man hører den hvisle, og naar det saa er forbi — ja saa taler man ikke mere om den. Naar det derimod er en Granat, der nærmer sig, saa hører man et ganske ejendommeligt Bulder; efter Lyden kan man skønne i hvilken Retning den gaar og man mærker, at den er i Nærheden. I saadanne Øjeblikke er man helt følelsesløs: man er ikke egentlig bange, men ængstelig til Mode og belaver sig paa enten at blive ramt i Ryggen, eller at faa Hovedet revet af. Uvilkaarligt søger man at dække sit Hoved, saa godt man kan. Saa lyder der en Eksplosion, og man hører Skrig i Nærheden. Og umiddelbart efter kommer der en Granat til og derefter flere andre. 5 eller 6 eksploderer i min Nærhed og under den frygtelige Eksplosion havde jeg Følelsen af, at jeg havde faaet et Køllestød i Ryggen. Jeg fik ikke videre Smerter derefter. Det var snarere yderst interessant: hvad kunde der dog være sket? Mine Skuldre var tunge som Bly, og jeg tænkte, at en af Granaterne var eksploderet i min umiddelbare Nærhed og at den havde overdænget mig med Jord og Smaasten. Jeg forsøgte at rejse mig op, men det lykkedes ikke. Jeg følte mig svag og blev liggende, skønt Kompagniet var rykket videre (vi var ifærd med at angribe en Landsby). Jeg søgte

endnu' engang at rejse mig op, men det gjorde saa ondt og det sved i mine Skuldre. I samme Øjeblik kom Kompagnichefen løbende og anbragte sig 20 Skridt fra mig. Han saa spørgende paa mig. Jeg skammede mig og forsøgte endnu engang at rejse mig op. Samtidig raabte jeg til Kompagnichefen (hvor maa jeg have set ynkelig ud) at jeg var bleven ramt i Skuldrene, men jeg skammede mig over at jeg ikke havde kunnet følge med Kompagniet. Jeg tænkte, at det nok kun var en Bagatel. Kompagnichefen raabte til en Underofficer, at han skulde tage Kommandoen i mit Sted og løb saa længere bort. Jeg laa saa der og afventede Begivenhedernes Gang. Nu begyndte Granaterne igen. Det lykkedes mig at faa mit Tornister af, og jeg gemte Hovedet bag det. Jeg blev grebet af Rædsel: hvis jeg nu pludselig skulde blive ramt af en anden Granat? Efter 5 Minutters Forløb løftede jeg Hovedet; nu faldt Granaterne længere borte. Mit Kompagni var langt borte, og der laa nogle Folk omkring mig. Tilfældigvis kom jeg til at se paa mine Hænder: de var oversprøjtede af Blod ligesom mit Bryst og Skuldre. „Naa,“ tænkte jeg, „jeg er nok saaret. Saa kan jeg ikke følge med Kompagniet.“ Denne Tanke beroligede mig. Jeg blev liggende saadan i 10 Minutter, men da Smerterne tog til, besluttede jeg at gøre, hvad jeg kunde, for at naa Ambulancen bag Ildlinien. Jeg tog mit Tornister i højre Haand og slæbte mig frem saa godt jeg kunde. Tilsidst fandt nogle Sygepassere mig, og de bar mig hen til Landsbyen.

Rietsch, ¹³/₂₆ Sept.

Paa Weichselflodens venstre Bred.

Efter lange Dags- og Nattemarscher har vi igen besat Landsbyen T. Det blæser stærkt og Regnen pisker os i Ansigtet og trænger ind under vore Halvpelse. De trætte Hære søger at finde sig til Rette i Tusmørket, saalænge det endnu er lyst. Der blev stillet Poster ud og gravet Skyttegrave. Næstekærligheden byder os at give ethvert forkomment og forfrosset Væsen Husly, men Forholdene gjorde os det desværre umuligt. Skildvagterne var gaaet ud paa deres respektive Poster. Det er en meget haard Tjeneste: de trætte Soldater trængte til absolut Hvile, men en Vagtpost maa, for at passe sit Hverv, være agtpaagivende. Vi lagde Dækkener over Hestene og anbragte dem paa et lunt Sted bag Bygningerne. Seletøjet laa paa Jorden og drev af Vand. Der var ikke Tale om, at vi kunde vaske os. Enhver af os tænkte kun paa at komme under Tag og blive saa varm og tør som mulig. Vi gravede Skyttegrave hele Dagen igennem og der dannedes store Hulninger til venstre og til højre for Kanonerne. For at ikke Siderne skulde styrte sammen, naar Jorden rystede under Skydningen, løftede vi nogle Døre af Hængslerne i Bondegaardene og anbragte dem langs Væggene. Loftet blev dannet af nogle store Bjælker, dækkede med Jord. Der blev spredt Halm ud, og Indgangen blev spærret med et Halmknippe eller Sejldug, og saaledes fik vi os lavet en overdækket Skyttegrav. Der blev sat en Hylde i Væggen og stillet et Lys paa den. Den vagthavende Officer fik en Bænk til sin Raadighed. Rundt omkring Batteriet og over

selve Skyttegraven kastede vi pêle-mêle grønne Grene, ja hele Træer, og derimellem Muldjord for at Flyverne, der plejede at flyve over os, ikke skulde opdage os. Fra Tid til anden gjorde vi Ild, men saasnart der viste sig en Flyvemaskine, maatte vi hurtigt slukke, thi der er ikke noget, man saa let opdager fra Luften som Røg. I 3 Maaneder har vi nu tilbragt Dage og Nætter i disse Huller, i 3 Maaneder har vi kæmpet og higet efter Sejren, mens vore Tanker stadig kredsede om vort fjerne Fædreland. Foran os hæver Terrænet sig lidt, og saa kommer Infanteriets Skyttegrave, og 300 Skridt foran dem snor de blodtørstige, barbariske Tyskeres Skyttegrave sig.

... Det havde snet lidt og saa kom der let Frost; Markerne var helt hvide. Solstraalerne spillede paa den blændende, straalende Sne. Derfor syntes Granskoven endnu mørkere, og vor lille Landsby traadte skarpere frem paa Skrænterne. Luften ligesom foryngede os. Men vi brød os ikke om disse lyse Solskinsdage: de sendte os uvægerlig Spioner paa Halsen gennem Himlens klare Luft. Vi vilde hellere have Snestorm. Saa hørte man i det fjerne Skruens karakteristiske Lyd, men i første Øjeblik var det umuligt at afgøre, fra hvilken Kant disse Gæster kom. Som Regel stod der en Skildvagt med en Kikkert og vaagede over Batteriet, og han gav os uophørligt Melding: „Deres Højvelbaarenhed, en Flyvemaskine!“ Kort efter kunde vi skimte en Prik, der nærmede sig — ja sommetider to, der kom fra forskellige Sider. Man maatte saa først undersøge, om det var en Ven eller Fjende. For at være paa den

sikre Side blev der straks anbragt en Kanon paa en Træplatform, der var bygget til det samme, med et dybt Hul bestemt til Svansen. Dækningstropperne skjulte sig i Skyttegravene. Ilden blev slukket, og vore Artillerister anbragte sig omkring Kanonen. Vi anstrængte os saa for gennem Kikkerten at skelne, om det var en Ven eller Fjende. Den uhyggelige Fugl nærmede sig. Der lød enkelte Geværskud og heftige Eksplosioner. Altsaa var det virkelig en Fjende. Flyvemaskinerne er især farlige for Artilleriet, hvis Stilling de søger at udfinde. Thi det kan volde Fjenden store Tab, mens det selv holder sig i Skjul. Naar Flyvemaskinen med sine Falkeblkke har undersøgt Stillingen, signaliserer den med sin Afdeling. Vi bliver ubehagelig tilmode, naar vi faar at vide, at det er en Fjende, der flyver over Hovedet paa os. Striberne og Korsene, der viser om det henholdsvis er en østrigsk eller tysk Flyver, træder stærkt frem. Den svæver roligt deroppe og tager i Ro og Mag vore Stillinger i Øjesyn. Den tørster efter at knuse os. Naar den saa er færdig med at rekognoscere, og den flyver let og roligt bort, saa bliver vi helt ude af os selv af Raseri ved Tanken om, at den nu skal bringe Fjenden værdifulde Oplysninger. Vi maa være belavede paa efter kort Tids Forløb at lide svære Tab. Uvilkaarligt faar vi Lyst til at ødelægge den, hvad det saa end skal koste. I saadanne Øjeblikke arbejdede Artilleristerne med Fyr og Flamme. Retteren søgte at faa Flyvemaskinen i Viseret, og hans Kammerater hjalp ham med deres Oplysninger. Der blev arbejdet hurtigt, men roligt

og alvorligt. Saa brummede Fuglen og fjernede sig mere og mere. Vi søgte at naa den med Kanonen. Vi stod alle og ventede i aandeløs Spænding paa at se den hvide Røg fra vor Granat vise sig paa Himlen. Imidlertid var Kanonen nu igen bleven færdig, og den sendte atter en dødbringende Kugle afsted. Vi bliver saa opildnede, at vi glemmer alt omkring os og ikke tænker paa, at den, hvis den bliver ramt, vil styrte ned fra en svimlende Højde. En Gang efter et heldigt Kanonskud kom Flyvemaskinens Vinger til at staa lodret. Vi stod alle i aandeløs Spænding og ventede paa, hvad der vel vilde ske og raabte glade Hurra! Det var tydeligt, at Flyvemaskinen var bleven ramt, og at den nu dalede ned. Desværre faldt den ned indenfor Fjendens Linier, saa vor Glæde var ikke fuldkommen. I Begyndelsen var disse Falke saa frække, at de fløj ganske lavt over Hovederne paa os og med blotte Øjne undersøgte vore Stillinger; men vi fik dem snart vænt af med det. Hver Gang de fjernede sig, skød vi ivrigt efter dem. Saa maatte Fuglene flyve højere op i Vejret, og de kunde saa ikke se noget med de blotte Øjne, og da Maskinen ryster, er det vanskeligt at benytte en Kikkert. Det hændte flere Gange, at Fjenden svævede i store Kredse over nogle tomme Skyttegrave.

... Jeg har overværet følgende Scene: En Soldat havde klædt sig af paa Skyttegravens Brystværn og holdt nu — vel for at dræbe Lusene — sin Skjorte over Ilden. Hans nøgne Ryg lyste op i Sneen. Her skulde man have inviteret Kejseren hen, for at han kunde faa Lejlighed til at beundre denne russiske

Kraftkarls Skuldre, som han sad der roligt i Sneen. Stjernerne funkede paa Himlen. Landsbyen sov trygt under Snedækket. Granskoven laa mørkt og dystert paa Højen til venstre. Natten var kold og lys, og det blæste. Langt borte lyste et lille Lys i en Bondegaard. Det skulde retlede vor Artilleriild. En Hane galede i en nærliggende Landsby, og en Hund gøede. I den stille stemningsfulde Nat lød der stadig enkelte Kanonskud. Vi svarede ikke, mens Tyskerne blev ved at skyde for at vise os, at de passede paa. Foran os og i Flanken fløj der Lysbomber i Vejret, som lyste op i Nattens Mørke. I det fjerne lød der Geværsalver. Tyskerne var bange for et naturligt Angreb, og da det begyndte at mørknes, brændte de Hundreder af Lysbomber af. Men der var roligt i vor Skyttegrav, nede i Dalen. Infanteriet tav. Det viste en imponerende Udholdenhed og vi forsøgte at efterligne det. Vi var bleven enige om, at hvis Tyskerne skulde angribe, saa skulde der affyres 3 Geværskud. Vi stolede ikke paa Telefonen, den kunde jo komme i Uorden eller blive ødelagt. Tanken om, at Fjenden under disse 3 Geværsalver kunde faa Tid til at tilbagelægge de 300 Skridt, som skilte dem og os, til at tilintetgøre den og kaste sig over os, gjorde os stærkt nervøse. Alt var nu i Orden. Batteriet sigtede mod Bondegaardens lille røde Blus, saa at Kanonerne straks kunde skyde i den ønskede Retning; Ammunitionen var taget frem og anbragt nær Kanonerne, de elektriske Lamper undersøgte; den vagthavende Officer gik frem og tilbage ved Batteriet. Fra Tid til anden hørte man dem synge i Nærheden

af de bageste Kanoner. De sad i Skyttegravene og fortalte hinanden Historier eller Æventyr. . . . Soldaterne sloges i Maaneskinnet og sprang Buk i Sneen. Det havde været noget for en Maler at se 5—6 Mand løbe omkring og lege i Sneen i det smukke Maaneskin lige ved de mægtige Staalkanoner . . . Jeg spadserer omkring i Mørket og følger Stien ved Batteriet. Sneen knirkede under vore Fødder og mange forskellige Tanker opfyldte mig i denne søvnløse Nat . . . Det ene Minde efter det andet dukkede op i min Bevidsthed . . . Mine urolige Nerver faar hele Organismen til at arbejde med dobbelt Kraft, og i een Nat oplever man ligesom flere. Vi bliver urolige, saasnt det bliver Aften. Infanteristerne undersøger deres Geværer, vi ser Kanonerne, vor Ammunition og vore Lygter efter og befaler vore Folk at holde sig rede. Om Morgenen, før det bliver Dag, kommer Feltkøkkenerne. Soldaterne kryber ud af Skyttegravene og faar deres Frokost. Deres trætte Legemer higer efter Hvile. Først naar det er bleven rigtig lyst, trækker de et Lettelsessuk. Nu har vi været her i 100 Nætter. Vi er naturligvis trætte, men stadig aarvaagne og paapasselige. Dag for Dag bliver vi mere og mere utaalmodige og haaber snart at begynde paa en Offensiv. Vi er ganske overbevist om, at vi ved en kraftig Anstrengelse nok kan faa Fjenden jaget ud af hans Skyttegrave, hvis Omrids vi kan skimte, og at vi saaledes kan gøre Ende paa den Periode, som vi Officerer kalder vort russiske „Ypres“.

V. V. P.

Djen, 14. September.

Et Takkebrev fra en Kosak.

Vi danske Kosakker modtog med Glæde Deres Gaver. Vi fandt Deres Adresse og er saa glade over, at vi kan takke Dem. Hele Sotniaen bringer Dem sin hjertelige Tak. Gid Gud maa give Dem Lykke og et langt Liv. Gid De maa leve og nyde Livet. Vi beder Dem være overbevist om, at vi, den russiske Zars Soldater, aldrig vil tillade Fjenden at vanære vort Fædreland. Den rovgridske Fjende maa forstaa, at det er umuligt at knække vort Mod eller besejre os. Efter at vi har faaet Gaver fra Rusland, vil vi med tidobbelt Energi kæmpe mod dette barbariske Kulturfolk, som i sin Grusomhed hugger Næse og Øren af os, og som dog om kort Tid maa bede vor Fader Zaren om Fred. Tilgiv, at der er Fejl her i Brevet; vi er ikke dygtige til at skrive, og desuden synger vore Kammerater nu, og det forstyrrer os. Vær saa venlig at overbringe de Aviser i Petrograd, som har tænkt paa os, en Tak fra Kosakkerne i 1ste Sotnia. Hele Sotniaen kysser Deres Hænder. Højstærede Anna Nikolajevna, naar De har faaet vort Brev, fortæl os saa, om De har opfyldt vor Bøn og overbragt vor Tak i Petrograd.

I Sotniaens Navn.

T. Suchorukof. P. Chjukin.
Novoje Vremja, 16/29 Januar 1915.

Et godt Sabelhug.

Jeg sender Dem min Hilsen her fra Felten. De tyske Granater flyver omkring mig, de buldrer slemt, eksploderer med et Brag og river Jordklumper

saa store som et Menneske løs. Det er overhovedet ikke de bare Løjer. Men man kan vel sagtens vænne sig til alt. Vi sidder saaledes med Sotniaens Chef i et Lysthus og drikker The. Det er ikke noget vanskeligt Hverv, vi har faaet; vi skal forhindre Tyskerne i at sætte over Aaen. Der er bleven sendt Patruljer ud og stillet Poster og Feltvagter ud. Jeg er glad over at kunne meddele Dem, at jeg har været saa heldig at deltage i en Nærkamp: jeg var sammen med 13 Kosakker ude paa en særlig betydningsfuld Rekognoscering. Da jeg var kommen ca. 25 Verst bort, fik jeg paa Chausseen Øje paa en Kavalerieskadron, fulgt af Cyklister, bevæbnede med Maskingeværer. Tyskerne lader gerne en Afdeling Cyklister følge med deres Rekognosceringstropper. De smaa Rytterafdelinger fjerner sig gerne kun 5 Verst fra Infanteriet. Jeg holdt mig selvfølgelig ca. en Verst fra dem, saa sad jeg af, skjulte mine Folk i nogle Huller og besluttede mig til at undersøge, hvad der vel vilde ske. Der kom en Patrulje mod os; her gik der allerede Infanteriregimenter paa Vejen, og vi hørte Lyden af Kanoner inde fra Skoven. Det var tydeligt, at der var store Styrker under Fremrykning. Det vilde have været Vanvid at vente længere. Jeg gik med min Afdeling i Retning af et Slot, hvorhen allerede mine 2 Spejdere galoperede. Mine Kosakker havde næppe faaet Tid til at se sig om, før en Snes Tyskere (af den sachsiske Garde) dukkede frem fra et ensomt liggende Hus og gik løs paa os. Vi styrtede os nu brølende over dem, medens vore

Spejdere tog dem i Flanken og saarede deres Officerer. De vaklede. Kosakkerne attakerede dem. De huggede løs med Sablerne, stak med Lanserne, skød og slog løs med Geværkolberne. Selv for en Tilskuer, og endnu mere for en af de optrædende Personer vilde det være vanskeligt at forklare, hvad der egentlig foregik. Jeg husker kun eet: da jeg huggede løs paa den første den bedste Tysker, knuste jeg hans Pikkelhue. Blodet løb ned ad hans Ansigt, men da han havde sat sig ned og forsvarede sig med Lansen, kom en af vore Kosakker og spiddede ham. I samme Øjeblik saa jeg en tysk Lanse 2 Fod fra mit Bryst. Jeg parerede i Kvart (det var min Bedstefaders Sabel). Hans Lanse ramte Hesten i Bringen og knuste min Klinge ved Fæstet. Vi faldt i Armene paa hinanden. I første Øjeblik glemte jeg, at jeg havde en Revolver. Jeg greb derfor Tyskeren i Struben for at kvæle ham. Han havde imidlertid draget sin Sabel, men kort efter huggede en Soldat Hovedet af ham. Hans Sabel havde kløvet Hjerneskalen, Skulderen og Geværløbet. Sabelklingen splintredes. Det kan man kalde et godt Sabelhug! Jeg skød desuden 2 Tyskere med min Revolver, det hele varede kun 2 Minutter. 20 kraftige tyske Soldater laa døde der paa Jorden; nogle Ryttere vilde ile dem til Hjælp — men det var for silde. Vi flygtede, svømmede over Floden N. og kom saa ind i en Skov, hvorfra vi rettede en voldsom Ild mod Tyskerne. Den frelste os. Det var efter denne Kamp, at de første Andreaskors viste sig i Regimentet. Hurra! Hurra!

Jeg sender Dem endnu engang hjertelige Hilsener. Ogsaa mange Hilsener til Zacharovna.

Deres

N. I. M.

Novoje Vremja, ⁹/₂₂ Januar.

Brøndens Hemmeligheder.

Landsbyen M. var skiftevis i vor og Fjendens Besiddelse. Det var af Betydning for begge Parter at faa den i sin Magt, og derfor stod der heftige Kampe om den. Efter 3 Døgn's uafbrudte Kampe maatte Tyskerne trække sig tilbage med store Tab. Vi indrettede os nu, saa godt vi kunde, i Byen. Indbyggerne modtog os venligt, og var meget villige til at hjælpe os. De bar Vand til Hestene, lavede Mad til os, vaskede vort Linned etc. Natten forløb i Fred og Ro. Næste Morgen gik Konen, i hvis Hus vi laa, ud efter Vand til Samovaren. Men efter knap 5 Minutters Forløb kom hun løbende tilbage. Hun raabte helt ude af sig selv: „Skynd Jer afsted. Jeg tror, der er nogle Tyskere i Brønden.“ Da jeg lod Spanden gaa ned, var der nogen, der greb fat i den og trak til.“ Vi skyndte os hen til Brønden, hvorom Konen havde talt, og tog for alle Tilfældes Skyld vore Revolvere med os. Der havde allerede samlet sig en Del Soldater om Brønden. Vi stirrede derned, men kunde ikke se noget; Brønden var saa dyb. Vi prøvede at lyse op med en Lommelampe, men det hjalp ikke noget; det var kun det øverste af Brønden, der blev oplyst, længere nede i Dybet var der kun saa meget

des mørkere. Af og til hørte man Vandet skvulpe. Langt om længe tilbød en af vore Soldater at klatre ned i Brønden. Vi fik fat i en Rebstige, og han gav sig til at klatre ned; han havde en Revolver og en Lommelampe med sig. Vi stod ved Brøndkanten og ventede, spændte paa, hvad der vel vilde ske. Der var nogle, der mente, at det var ganske hen i Vejret, at han gik derned. Der kunde nemt tilstøde ham noget; men kort efter hørte vi Soldaten raabe „Nu har jeg dem.“ Det viste sig, at der var 4 Tyskere dernede. De havde gerne villet tages til Fange, og var derfor, før vi havde erobret Landsbyen, krøbet ned i Brønden. De Stakler havde saa maattet sidde i Brønden med Vand til Bæltstedet over et Døgn. Da de var bleven trukket op af Brønden, var de helt blaa i Ansigtet, kunde ikke gaa og rullede idiotisk med Øjnene. Vi varmede dem, gav dem noget at spise og afleverede dem saa til vore Officerer.

C. C—k.

Aganjok. Nr. 44.

En Kosaks Brev — i Anledning af et Par Støvler.

Mine Velgørere!

Jeg betragter det som en hellig Pligt at takke Dem for de Støvler, der er bleven os tilsendt. Efter vor ædle Chefs Ønske er de bleven tildelt mig. Og jeg, der er en tro Søn af Fædrelandet, kan ikke andet end takke dem, der tager sig af os, saavidt deres Midler strækker til. Vi Soldater, som efter Skæbnens Bestemmelse gør Modstand mod Fjenden, vi knurrer ikke over, at den Skæbne er falden i vort

Slægtleds Lod, og vi er opfyldte af dyb Taknemlighed mod dem af vore Landsmænd, som patriotisk kæmper mod en fræk og egensindig Modstander. De tyske Horder skyller mod os som Bølger, og skønt en berusende Drik ligesom har forhekset dem, saa kommer deres Anstrengelser dog til kort lige overfor den russiske Soldats Udholdenhed og det russiske Mod. Vi er ganske overbeviste om, at vi nok skal knuse de halstarrige tyske Horder. Tyskerne er frække og ugudelige. Vi er opfyldte af Vrede mod dem, fordi de behandler os saa barbarisk. Nærved S. har jeg set Resterne af en Kosak, der var bleven levende brændt. Vi Soldater er da ogsaa kun besjælede af een Tanke: at kæmpe til Døden, men ikke at lade os tage levende til Fange.

Endnu engang Tak . . . .

Fjodor Michailof Poliakoſ.
Novoje Vremja ²⁹/₁₁ Januar.

Ordonnans Tschaplakof.

Det var ved at dages. Jeg gik ud af Jordhytten, som vi havde indrettet os paa Forbindingsstedet. Jeg trængte til frisk Luft efter den søvnløse Nat. Fjenden havde om Natten gjort flere Modangreb for at faa os fordrevne fra de Skyttegrave, vi Dagen før havde erobret fra ham. Vi havde hele Tiden været beskæftigede med at forbinde de saarede og faa dem transporteret bort. Nu kunde vi hvile lidt ud og maaſke sove et Par Timer. Det begyndte at lysne mod Øst, og en frisk Morgenvind viftede i det høje Græs: Af og til hørte vi Geværskud — ellers var der stille om os. Hvis ikke Granaterne havde gennempløjet

Jorden, saa vilde der ikke have været noget, der mindede om den Kamp, der havde raset her for faa Timer siden. To Sygepassere kom slæbende med en saaret paa en Baare. Det var Regimentsstabens Ordonnans. Hans højre Ben var forbundet lige til Knæet.

„God Dag, Tschaplakof, hvad er der i Vejen med dig?“ „Deres Velbaarenhed, jeg er bleven ramt i Foden, da jeg var paa Vej med en Melding til Bataillonschefen fra Regimentschefen. Jeg beder indstændigt Deres Velbaarenhed sætte min Fod af.“ „Det skal jeg gøre lige med det samme,“ sagde jeg spøgende, da jeg mente, at det var et mindre Saar. Jeg tog Forbindingen af og saa, at næsten hele hans Ben var revet af til midt paa Skinnebenet, og at Stumpen kun hang fast ved nogle Sener og Muskler. For at befri ham for yderligere forgæves Lidelser, besluttede jeg at sætte Foden af. Mens vi gjorde Instrumenterne i Stand, fortalte Tschaplakof med et straalende Ansigt om, hvorledes Fjendens heftige Angreb var bleven afslaaede. Han bad om at faa Lov til at ryge under Operationen og sagde saa: „Deres Velbaarenhed, skær nu bare løs — jeg skal nok holde Smerterne ud.“ Da det hele var overstaaet, bad han om at faa det afhuggede Stykke at se. „Nu har jeg det bedre. Jeg takker Deres Velbaarenhed, fordi De amputerede mig,“ sagde han smilende . . . . Ja, det er kun vore *graa Helte*, der kan udholde den Slags. For dem og deres Heltemod maa vi bøje os i Beundring.

Doktor Leonid C.
Aganjok. Nr. 42. 1916.

Klaveret.

Det var ved Vintertid. Floden var frosset til. Blenderingen var nu istand, vi manglede blot Ruderne. Landsbyen paa den anden Side af Floden var skudt sønder og sammen. Den laa i Ildlinien midt imellem vore og de østrigske Batterier. Men der kunde vi maaske endnu faa fat i nogle Vinduer. Tre unge Spejdere løb hen til den ødelagte Landsby. Foreløbig lød der ingen Skydning — men hvis Østrigerne fik Øje paa dem, vilde det nok blive anderledes. De unge Spejdere gennemsøgte Husene og Bøndergaardene; de saa overalt kun Ødelæggelse og Ruiner. Der var dødsstille. Heldigvis var de tre. Hvis der kun havde været een, vilde han nok være bleven bange. Det var især gaaet ud over et stort herskabeligt Hus. Der fandt de et elegant Flygel, der var væltet om paa Gulvet. De forsøgte forgæves at rejse det op — de havde ikke Kræfter nok, og det faldt med et Brag om paa Siden. I Præstens Hus stødte de mærkelig nok paa et ganske nyt og godt Klaver. Det var nok lige kommen fra Fabrikken. Det ligesom duftede af Lak. De aabnede det og slog nogle Akkorder an. Der lød nogle dybe, alvorlige Bastoner, der ligesom havde noget bebrejgende over sig. Soldaterne saa sig omkring. De følte sig ilde til Mode, listede sig bort og rørte ikke mere Klaveret. Der lød et Skud — det var altsaa bedst at trække sig tilbage. De tog Ruderne med sig og naaede velbeholdent Skyttegravene. Historien om Klaveret, Herregaarden og de mærkelige Toner blev snart almindelig bekendt. Ogsaa Ilja Schevtschuk

hørte om den, men den gjorde tilsyneladende ikke videre Indtryk paa ham. Ilja Schevtschuk hørte til de ældre Soldater. Det var en kraftig, men noget træg Fyr. — Kort Tid efter stod en af Spejderne paa Vagt ved Floden en klar Frostdag. Han saa pludselig noget bevæge sig paa den modsatte Bred. Han hørte ligesom et Suk. Du gode Gud, det skulde da ikke være Østrigerne. Han raabte dem an og sigtede. „Det er bare os,“ lød Schevtschuks Stemme. Skildvagten saa nærmere til. Det var Schevtschuk med to Kammerater. Han slæbte Klaveret afsted paa en Slæde. De prustede og stønnede, men efter nogle Minutters Forløb var Klaveret allerede i Skyttegraven. De fandt snart en Virtuos, og kraftige harmoniske Toner hævede sig i den klare Frostluft.

A. Tichonovitsch.
C. Aganjok Nr. 42.

Et Officersbrev fra Fronten.

I Gaar kom Ivan P. tilbage fra Petrograd. Han havde Tobak med sig, en Gave fra „Djen“s Redaktion. Jeg delte det i Dag ud til Soldaterne, som er Redaktionen meget taknemlig for denne Venlighed; i den sidste Tid var det smaat med Tobakken. Jeg skal aldrig glemme, hvor glad en af mine Soldater blev, da han fik sin Part. „Ja, nu skal vi ordentlig ryge,“ sagde han, idet hans Ansigt straaledede ... Foureren kom og aflagde Rapport: „Deres Højvelbaarenhed, Aganjok er kommen tilbage.“ Aganjok var en ung Soldat. Det var en fornøjelig, flink Fyr, der var elsket og afholdt af alle. Han hed Ogbef og

Aganjok var hans Øgenavn. Igaar udeblev Aganjok ved Apellen, og vi havde aldeles tabt hans Spor. „Han er altsaa kommen tilbage? Hvor er han da?“ „Jeg skal kalde paa ham.“ Aganjok kom nu hen til mig. Han straaledede over hele Ansigtet, som om vi havde været fra hinanden i 10 Aar. „Hvor har Du da været henne, Aganjok?“ Aganjoks Ansigt blev alvorligt, og han svarede højtideligt: „Hvis De ikke har noget derimod, saa har jeg været i østrigsk Fangenskab. Jeg løb bort i Morges, og jeg tog 2 Østrigere med mig. Dem har jeg, som det sig hør og bør, afleveret til Fureren.“ Da Aganjok havde afleveret denne Rapport, gav han sig til at smile, og jeg spurgte ham saa nærmere ud om, hvordan han var bleven taget til Fange. Det viste sig, at det var meget lige til. Da han var ude at rekognoscere, begyndte det at sne stærkt. Aganjok løb vild. Han slog ind paa en gal Sti, og da han var kommen ned i Dalen, stod han pludselig Ansigt til Ansigt med et Halvkompagni Østrigere, der fejede Sneen bort fra et Hus. Aganjok forsøgte at flygte. Men Østrigerne havde allerede faaet Øje paa ham. I en Haandevending styrtede de sig over ham, tog Vaabnene fra ham og tog ham til Fange. Han blev ført hen til et Hus, hvor Regimentets Generalstab havde Kvarter. „Naa, hvad Sprog taler De?“ „Russisk.“ Deres Officer, til hvem jeg blev afleveret, var meget venlig og elskværdig. Han havde vist Medlidenhed med mig. „Naa, Broder,“ sagde han, „nu er Du nok Fange.“ „Ja, det kan ikke benægtes. Jeg løb vild. Derved er der ikke noget at gøre,“ sagde jeg. „Paa Russisk siger I jo: „Man har

det godt hos fremmede, men bedst hjemme.“ Jeg havde saadan Lyst til at lade dig gaa, skønt jeg ikke har Lov dertil, og det kunde skaffe mig en Del Vrøvl. Ligemeget! Vil Du nu ogsaa gøre mig en Tjeneste. Forstaar Du at se paa Kort?“ Jeg forstod godt at se paa Kort, da jeg ofte paa mine Rekognosceringer havde maattet gaa efter Kortet. Jeg vilde saa gerne vide nøjagtigt, hvor jeg egentlig var, men vovede ikke rent ud at spørge derom. Jeg svarede derfor: „Ja, det kan jeg godt.“ Officeren forlangte The, bød mig et Glas og tog Kortet frem og viste mig det. Desværre var det paa Tysk. Jeg sagde saa: „Vil De ikke oversætte Navnene for mig. For Eksempel, hvad for et Navn betegner det Sted, hvor vi opholder os?“ Han pegede paa Stedet, og jeg forstod straks hele Situationen. Jeg saa nu, i hvilken Retning jeg skulde flygte for at komme hertil. Officeren sagde saa: „Vis mig, hvor din Generalstab har Kvarter? Hvor staar Divisionerne og Brigaderne?“ Jeg forstod straks, hvordan jeg skulde svare ham og sagde: „Vi er kommen hertil fra den preussiske Front for kun 3 Dage. Derfor er vi endnu ikke rigtig indrettede. Jeg ved ikke engang, hvor min Generalstab ligger.“ Naturligvis var alt dette det rene Opspind. Jeg viste ham et galt Sted. Officeren rettede endnu et Par Spørgsmaal til mig. Han skrev mine Svar ned. Det var naturligvis Løgn, hvad jeg fortalte. Tilsidst sagde han: „Vent lidt, nu skal jeg nok tage mig af Dig. Jeg blev lukket ind i et Rum med gamle Skodder uden Vinduer, og der blev sat en Skildvagt for Døren. Jeg tænkte saa ved mig selv:

„Her maa jeg i hvert Fald se at slippe væk. Gud ved, hvorhen de vil føre mig i Morgen.“ Imidlertid var det bleven Nat, og jeg bankede paa Døren. Skildvagten aabnede og spurgte, hvad jeg vilde. Jeg sagde, at jeg havde et nødvendigt Ærinde, og Skildvagten fulgte med mig ud paa Gaden. Det var mørkt, og der var ikke en Sjæl at se. Soldaterne var nok ifærd med at spise til Aften. Jeg vendte mig hurtigt om og greb Skildvagten i Struben. Han faldt om i Sneen uden at give en Lyd fra sig. Jeg tog hans Gevær og slog ham 2—3 Gange med Kolben i Hovedet for at han ikke for hurtigt skulde komme til sig selv igen. Saa løb jeg bort med hans Patrontaske. En Times Tid efter — det sneede stadig stærkt — saa jeg pludselig nogle Skygger nærme sig til mig. For alle Tilfældes Skyld lagde jeg an. Da jeg saa, at det var Østrigere, løb jeg henimod dem og raabte, saa højt jeg kunde: „Hurra! Hurra! Rus, Rus!“ De blev saa forfærdede, at de troede, de var omringede. De kastede Vaabnene fra sig og strakte Hænderne i Vejret. Jeg gik hen til dem og pegede, i hvilken Retning, de skulde gaa. Ja, det er, hvad jeg har at berette, Deres Velbaarenhed.“ Den næste Dag fangede vi, takket være Aganjok, hele den omtalte Generalstab, og Aganjok blev indstillet til en Dekoration.

Djen, 21. Januar.

Uddrag af E. V. Molostvojs „Soldaterbreve“ 1917.

I

Den 14. Februar tog vi afsted fra K. Vi kørte 3 Dage med Toget til Zarizin. Der laa Sne paa Mar-

kerne, men da vi havde passeret Zarizin, saa vi ikke mere noget til Sne. Vi kørte langs det kaspiske Hav til Byen B. Paa den anden Side Tiflis var der høje Bjerge. I 2 Døgn kørte vi gennem Bjerge. Vi kom igennem 10 Tunneler. Vi kom saa til Byen Erivan. Den tyrkiske Grænse og Araratbjærgtet ligger ikke langt derfra. Det er saa højt, at man kun i klart Vejr kan se dets Top. Skyerne ligger lavere. Der ligger altid Sne paa Bjergene. Vi kom til Byen Erivan d. 1ste Marts — ialt havde vi kørt med Toget i 14 Døgn. Nu skal vi snart rykke videre, ingen ved hvorhen. Det gaar godt med Krigen. De russiske Helte slaar Tyrkerne.

II

Vi er bleven fordelte: nogle af os skal til Sarakamisch, andre til Kars eller Baku. Jeg opholder mig i Byen Michailof, 200 Verst fra Tiflis. Her i Byen er der varmt, Græsset er grønt, og Træerne blomstrer. Bønderne er nu færdige med at pløje. Her er meget lidt Pløjejord. Her boer nogle vilde Folkeslag. Naar undtages os Soldater er her ingen Russere, kun Grusiner og forskellige armenske Stammer.

III

Nu er her meget varmt. Det har ikke regnet i 10 Dage, tidligere regnede det hver Dag. Her hos Grusinerne er der dejlige Vindruer, men Majsene er bleven ødelagt af Regnen. Hjemme hos os er Folk ikke glade, men her i Kaukasus tænker Gru-

sinerne slet ikke paa alle de Rædsler, der finder Sted. De er altid glade og fornøjede og holder meget af Musik. De tænker slet ikke paa, at der er Krig for Øjeblikket. — Det gaar godt med Krigen paa den tyrkiske Front. Vore heltedige Soldater trænger Tyrkerne tilbage, og de har erobret mange af deres Byer. Jeg kommer nok ogsaa snart i Kamp med Tyrkerne.

IV

Nu bliver her varmt og godt Vejr. Her ligger kun Sne paa de høje Bjerge. Jeg har nu været her i 8 Maaneder. Grusinerne er et mærkeligt Folkeslag. De gaar til Marked og sælger Svin og Lam. De hænger to Sække over Skulderen, i den ene er der et Lam, i den anden et Svin. De tager en Rubel for en Høne. Vindrueene koster 15 Kopek Pundet. I Foraarstiden kostede Vinen 15 Kopeker Flasken, nu koster den 50 Kopeker. Alt er bleven dyrere, og det er svært at faa Smaapenge.

Her paa den tyrkiske Front er der ingen heftige Kampe. Det er rart for os.

V

Her er meget varmt. Vi gaar omkring i bar Skjorte. Det fryser om Natten. Bønderne her i Polen er ifærd med at pløje. Det gør os saa ondt at se paa Befolkningen. De har intet at leve af. Vi Soldater giver dem Brød og Kød og holder saaledes Liv i dem.

VI

Vor Park ligger i en Skov. Jeg sidder paa en Stub og skriver dette Brev. Jeg er saa glad og vel til Mode. Jeg sidder og tænker paa mit Hjem og mine Kære. Skoven, hvori jeg sidder, minder mig om mit eget Krat. Egerne springer fra Træ til Træ — og jeg ser stadig Flyvemaskiner flyve, snart vore, snart tyske. Paa Landevejen kører den ene Automobil efter den anden — en lang Række Trænvogne. Her paa vor Front er der ret stille, man hører ingen Skydning, men jeg ved ikke, hvordan det er paa de andre Fronter. Jeg er Vorherre, Skaber, taknemlig, fordi han har beskyttet mig mod Fjendens Kugler. I Dag er jeg saa glad og fornøjet. Jeg har faaet Brev fra Jer. I skriver, at I snart venter en Sejr. Vi Soldater vil gøre, hvad vi kan. Vi beder Gud Herren hjælpe os, saa at vi snart kan sejre. Jeg beder Gud om, at jeg ikke maa dø, før jeg har oplevet den store Dag, da vi sejrer.

VII

I bad mig sende mit Fotografi — men jeg kan desværre ikke sende det, da jeg slet ikke kan blive fotograferet. Vi har 8 Kilometer til Byen, og der er ingen Fotograf i Landsbyen, og vi maa ikke tage til Byen, fordi vi er nær Ildlinien; vi maa hvert Øjeblik være rede til Kamp. Jeg vilde som sagt saa gerne have sendt mit Fotografi, men jeg kan ikke skaffe noget. Jeg keder mig her, ja sommetider bliver jeg helt bedrøvet. Nu har jeg været her i det

fjerne Polen i 8 Maaneder, og jeg har ikke en eneste Gang hørt vore Kirkeklokker ringe. Men derved er der nok intet at gøre. Se at faa Foraars-sæden saaet. Jeg har hørt, at vore Soldater slaar Fjenden paa alle Fronter og tager mange til Fange. Den 9de erobrede vi Fæstningen Borschamischl og tog mange til Fange. Nu har jeg ikke Brug for Penge — jeg venter hvert Øjeblik Døden. I de sidste 7 Døgn har vi stadig været i Kamp. Hvem ved, maaske bliver det mit sidste Brev. Du skrev til mig, at Nikolai skrev, at der maaske snart blev Fred. Men det varer nu nok længe, før der bliver Fred. Krigen bliver kun heftigere og heftigere. Men saasnart jeg tænker paa Jer, bliver jeg beklemmt om Hjertet. Jeg vilde jo dog saa gerne leve og se Jer igen. Farvel. Maaske bliver det mit sidste Brev.

VIII

I Helligdagene havde vi det meget fornøjeligt. Tyskerne spillede paa Harmonika og nogle af dem dansede. Vi talte med dem, og de sagde, at de gerne snart vilde slutte Fred. De har alle en elektrisk Lygte heftet paa Brystet. Vi talte lidt med dem og skyndte os saa bort. Nogle af os krøb over til Tyskernes Skyttegrave, men de blev straks taget til Fange.

IX

Kære Aleksei Jeflmovitsch, jeg kan ikke komme i Kirke nu, vær derfor saa venlig at lægge 20 Trekopekslys tilside i en Krog. Under Messen beder jeg

Dig saa tænde mit Lys foran Jomfru Maries Billede. Gudsmoder vil saa bede til sin Søn for mig. Hun vil have Medlidenhed med os Syndere og med vore Børn. Som der staar i den hellige Skrift: ikke en Tøddel eller Bogstav af Loven skal gaa til Grunde, før alt er fuldbyrdet. Min Vej ligger lige for mig — jeg maa finde mig i de Lidelser, der venter mig.

X

I spurgte mig, hvordan jeg blev saaret. Kl. 10 om Morgenen begyndte vi at rykke frem, vi gik over aaben Mark. Østrigerne kunde i Skyttegravene se os i $1\frac{1}{2}$ Versts Afstand. De gav sig til at skyde paa os, i en Afstand af 150 Sachen blev jeg saaret af en Geværkugle. Jeg havde da Pavlof paa den ene Side og Schtschukin paa den anden Side. Pavlof og jeg talte netop sammen. Det blæste og sneede. Pludselig blev jeg saa saaret og faldt om paa Maven. Pavlof saa, at jeg var bleven saaret, og han sagde: „Er Du saaret?“ „Ja, jeg er,“ svarede jeg „Hvor?“ „Ja, det ved jeg ikke, men jeg kan ikke løfte Armen. Maaske er jeg saaret i Armen eller ogsaa i Skulderen.“ Pavlof raabte saa „Schtschukin, Schtschukin, Sinoven er bleven saaret.“ Schtschukin saa saa paa mig og sagde: „Farvel, Broder, Farvel.“ Saa fik de mig ført længere tilbage. De saa længe paa mig og sagde blot hele Tiden: „Farvel, og skriv til os fra Hospitalet.“ Det har jeg ogsaa gjort. Nu er mit Saar lægt. Jeg har ikke mere nogen Forbinding. Jeg bliver maaske snart sendt hjem paa Orlov, fordi

en Knogel i Armen er bleven kvæstet. Lægerne siger ingen Ting, saa Gud alene ved, om vi faar hinanden at se. Jeg kan ikke sige Jer det.

XI

Jeg hjælper de stakkels polske Bønder saa godt jeg kan. De strejfer om under aaben Himmel. Jeg har saa ondt af saavel Voksne som Børn.

Naar jeg træffer paa en Flok Børn, giver jeg dem altid lidt Brød og Sukker. Saa bliver de saa glade og fornøjede — og Mødrene takker mig tusinde Gange.

XII

Hvor ofte tænker jeg dog ikke paa, hvor roligt og fredeligt vi levede derhjemme. Her er der hverken Ro Dag eller Nat. Indbyggerne maa forlade deres Hus og Hjem. Det er et trist Syn at se dem flygte med deres smaa Børn. De driver Kvæget med sig. Der er Graad og Jammer overalt.

XIII

Vi har det ganske godt. Naar jeg ser, hvormeget andre maa lide, saa har jeg ikke Lov til at klage. Hver Dag kommer der nogle forsultne og barbenede polske Børn hen til vort Køkken ved Middagstid. Deres Fædre er i Krig. Soldaterne giver dem saa nogle tørre Brødskorper, som de saa straks begynder at gnave i. Naar jeg saa spørger dem: „Hvor er din Fader?“ saa svarer de gerne: „I Krig.“ „Og din Moder?“ „Hun er paa Arbejde.“ „Lever din Fader,

har I i den sidste Tid hørt fra ham?" „Jeg ved ikke, om han lever endnu, vi har længe ikke hørt fra ham.“ „Hvor mange Søskende er I?" „Fem.“ „Kom du kun hen og spis hos os. Og kom igen i Morgen,“ siger vi saa til Drengen. „Lad som du er hjemme, sæt dig ved Siden af os og tag saa for dig af Retterne.“ Naar jeg tænker paa mine egne smaa Børn, saa faar jeg saa ondt af Børnene her — og søger at skaffe dem Mad hver Dag. Jeg beder stadig Gud om, at mine Børn aldrig maa komme til at lide saa meget som Børnene her i Polen.

XIV

Vi rykkede til Fronten ad samme Vej, som Tyskerne rykkede fremad mod Varschau. Paa begge Sider af Vejen ligger der Kirkegaard ved Kirkegaard. Hvor har jeg ondt af den stakkels Befolkning. De har ikke en Bid Brød, og deres Huse er brændte og ødelagte af Granaterne. Tyskerne har taget deres Heste — og de maa nu trække deres tunge Kanner. Køerne og Svinene har Tyskerne spist. De tyske Officerer lovede at give dem Penge, naar de fik Varschau erobret. Saadan har Polakkerne fortalt os. „Disse triste Gravsteder,“ sagde de, „vil for os og vore Efterkommere staa som et Vidnesbyrd om, hvorledes Rusland kæmpede for os. Her er mange Fædre stedte til Hvile. Deres Børn flakker nu forældreløse omkring. De smykker Gravene med Blomster, men ved ikke, hvor deres egne Fædre ligger begravede. Et Trækors paa deres Grav ved Vejen vil til evig Tid vidne om, hvad de har lidt.“

Artilleriet.

Kære Dunja!

Vi lever her meget ensformigt. I 2 Maaneder er vi ikke rykket frem. Vi staar stadig paa en og samme Plet, og der løsnes kun sjældent et Skud.

Naar vi begynder at skyde, saa svarer Fjenden og de østrigske Granater eksploderer saa snart foran, snart bagved eller ved Siden af os. Fjenden skyder saa paa os, men kun 3 Gange. Vi har det godt, og faar tilstrækkeligt med Brød. Naar vi er staaet op om Morgen, faar vi Morgenmad, saa drikker vi The, midt paa Dagen drikker vi The igen, saa spiser vi til Aften og drikker endnu engang The — og saa lægger vi os til at sove. Vi staar kun sjældent paa Vagt, hver 7. Nat. Nu bliver det varmere i Vejret. Vær du, Dunja, glad over, at jeg ikke er i Infanteriet, men i Artilleriet. Infanteriet misunder os og siger: „Naar I Artillerister kommer hjem og fortæller om, hvad I har oplevet i Krigen, saa maa I ikke glemme at sige, at I aldrig har set Fjenden i aaben Kamp, men kun fangne Fjender.“ Men Infanteristerne de bor nu i gode Jordhytter, men vi tilbringer Dag og Nat under aaben Himmel. Jeg har det godt, Dunja. Jeg savner ikke noget — kun længes jeg saa meget efter Dig, Dunja.

Den russiske Soldat.

... Der ventede os nu en Række Overraskelser, Glæder og forresten ogsaa Ubehageligheder. Men for Øjeblikket havde vi paa Fornemmelsen, at der ikke

vilde ske os noget slemt. Det røde Føl, som plejede at følge med Hoppen *Merkur*, sprang muntert ved Siden af os. Da Vejen drejede og gik opad, hørte jeg en Soldat udbryde: „Tænk, at saa ungt et Dyr allerede skal i Ilden . . .“ Det kom nu forresten ikke i Ilden. Da vi var kommen op paa Toppen, sad Officererne af, og Dyret blev ført bort hen til de andre Heste. „Det er ganske hen i Vejret,“ var der en, der sagde. „Nu skal vi trave afsted til ingen Verdens Nytte. Vi bliver blot endnu mere trætte. Det var meget bedre, om vi var bleven til Hest.“ Imidlertid kom vi ind i Skoven. Det var en lang Skov, hvor Træerne stod tæt. Her var der køligt og behageligt. Ved Udkanten af Skoven gjorde Kolonnen Holdt, og den fik Ordre til at gaa til Ro. „Det tænkte jeg nok,“ sagde den unge Kompagnichef . . . Han laa paa Ryggen med Armene bag Hovedet. For at beskytte Øjnene mod Solen havde han lagt Huen over Ansigtet. „Naa, det var hele Slaget,“ gentog han. „Længes Du saa meget efter at komme i Slag?“ sagde en anden Officer, som allerede havde været i Ilden, smilende. „Enten faar man et Kors, lavet af to Grene, eller Georgskorset. Der er ingen Mellemting.“ Kuglerne fløj pibende over Hovedet paa os. Pludselig kom en Ordonnansofficer sprængende: „Bataillonen skal rykke videre frem, først lige ud, og naar den har passeret Alleen, skal den dreje til højre. Den skal ubemærket naa hen til Chausseen og følge den $1\frac{1}{2}$ Verst. Saa skal den gøre Holdt og støtte Regiment S . . .“ Nu skulde vi altsaa for Alvor i Slag . . . Vi naaede Alleen, gik over en lille Træbro ind i Parken

langs en spejlblank Dam og gjorde saa Holdt; vi ventede til alle var samlede. Jeg gik hen til Dammen og betragtede dens blanke Flade, som krusedes af Smaabølger. For en Maaned siden har her maaske sværmet et Par i Maaneskinnet. De har nok talt med hinanden om det, hvorom to elskende altid taler, naar de spadserer sammen i Maaneskin. Imidlertid blev Soldaterne samlede, og de gav sig til at ryge. Jeg saa paa dem. De var rolige, men tankefulde. Der var ikke et Smil paa deres Læber. Forgæves søgte jeg i deres Ansigter at spore Begejstring eller Nedslaaethed. Jeg kom uvilkaarligt til at tænke paa den Bemærkning, Krigskorrespondenter, for hvem den russiske Soldat er en gaadefuld Sfinx, plejer at komme med . . . . „Den, der har levet sammen med denne Soldat, som har spist og drukket med ham og sovet ved Siden af ham, som hver Dag har hørt hans Betragtninger og Diskussioner, ved, at det er sjældent, man træffer paa en dumdristig russisk Soldat.“ I mit Kompagni og senere hen i min Bataillon har jeg sluttet Venskab med de menige Soldater. Det er ganske naturligt i Krigstider. Alle mine Iagttagelser har bekræftet mine Teorier. Hos den russiske Soldat er der ikke Spor af romantisk, heltemodig Krigsbegejstring. Det mest fremtrædende psykologiske Træk er hans urokkelige Fatalisme. De Udlændinge, der har studeret denne Side af hans Psychologi, har altid sat Ordet „Orient“ i Forbindelse dermed. De har taget højiligen fejl. Hos vore Soldater træffer man hverken Østerlændernes Pietisme eller deres Sindsro —, ej heller deres offer-

villige Begejstring, som Ørkenens Sand har dæmpet paa. Vor Fatalisme er mere aktiv, den er mere energisk, mere individuel. Takket være denne Fatalisme kender vore Soldater faktisk ikke til Frygt, og det falder dem aldrig ind at overveje, hvor der er mindst Fare: i højre Flanke, venstre Flanke, i Ildlinien eller bag den. Det er dem ganske ligegyldigt. Faren er der, hvor Gud har villet, at den skal være. I den sidste Kamp sagde jeg til en Soldat: „Gør Brystværnet højere, dæk Hovedet —, hvorfor stiller Du det blot?“ Han lagde sig ned og svarede: „Hvis jeg skal skydes, saa bliver jeg skudt. Hvis ikke, saa vil jeg, hvordan det end gaar, aldrig blive ramt.“ . . . .

Denne fatalistiske Tankegang giver alle disse Bønder fra Don, fra Volga og fra Perm, eller hvorfra de nu end er, et ganske særligt Præg. Den gør dem sindige, rolige og støtte. De kender ikke til Nervøsitet, de taber aldrig Hovedet. Deres Fatalisme lader dem se objektivt paa Tingene. De bruger ikke store Fraser, men heller ikke banale Vendinger. Man kan ikke faa dem til at vakle eller skifte Overbevisning. Deres Tro er fremfor alt fast og oprigtig. Deres Sjæl er som deres Optræden: rolig og sindig . . . .

I Øjeblikket er jeg ikke bange for noget. Kun een Tanke opfylder mig: hvorledes vil mine unge Fatalister opføre sig, naar de kommer i Ilden? Hvordan vil de rykke frem til Angreb? Med Smil paa Læberne, eller opfyldt af Raseri? Kunde det tænkes, at de trak sig tilbage? Nej, — jeg ved ikke hvorfor, men jeg er overbevist om, at mine Filosofer vil

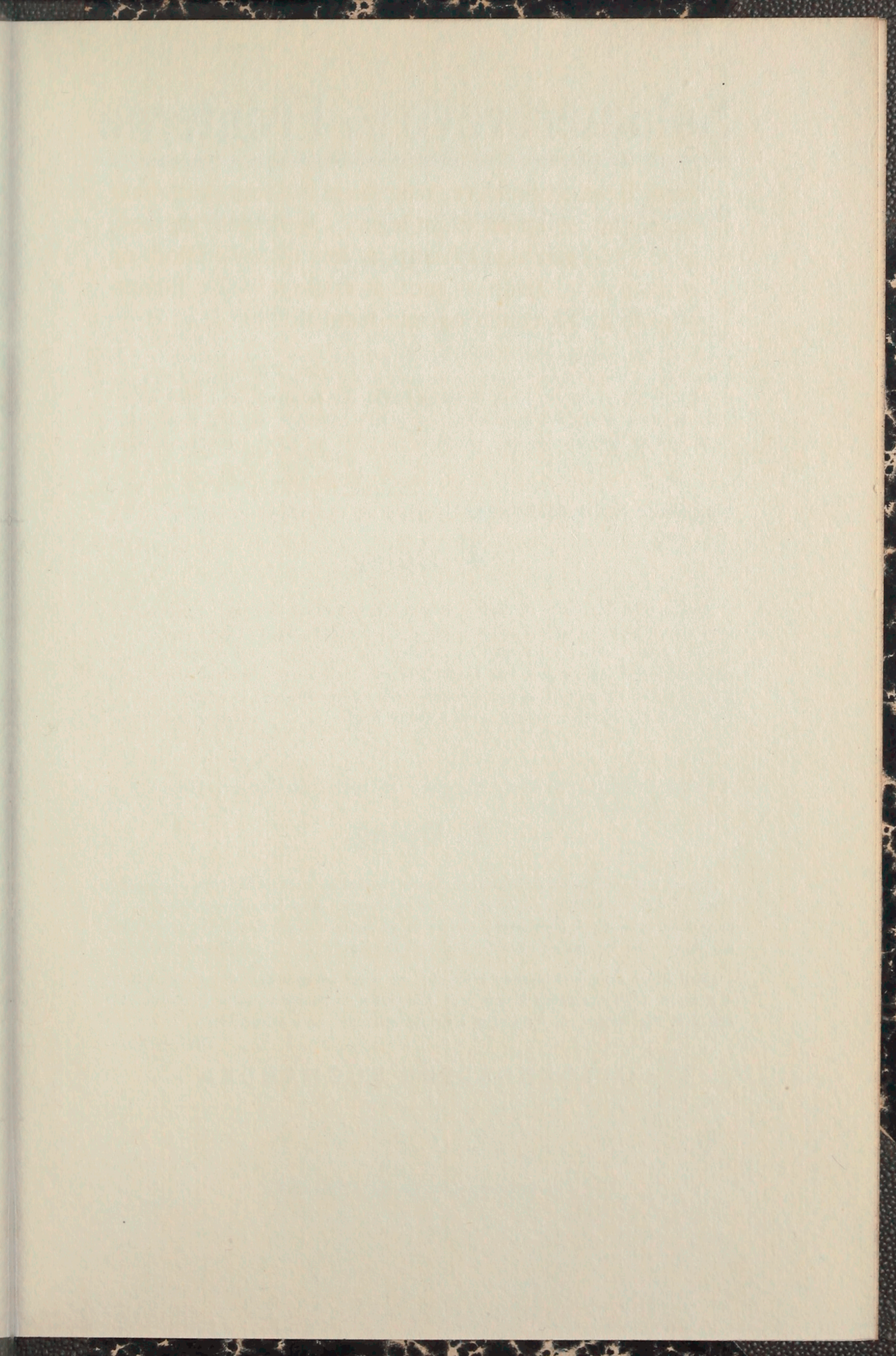
være ligesaa objektive, naar de er i Kamp, som naar de sidder og spiser eller leger. Ligemeget. Jeg ved, at vi i Morgen skal i Kamp, at der vil flyde Blod, og at mange vil falde — men at nogle vil blive begunstigede af Skæbnen og naa frem til Sejr. . . . .

Pjotr Pilski.

Birschevia Vjedomosti 12. Maj 1915.

Soldaterbreve fra Fronterne

Sønderjyske Soldaterbreve. Udgivne og indledede af *Harald Nielsen.* Kr. 2.50.

15. Oplag.

„Hvor er disse Breve ubeskriveligt langt fra alt Sensationsjageri, fra alt det filmsagtigt flimrende og forvirrende. Sindigt og roligt fortælles der om de store Begivenheder og de rystende Optrin. Skildringerne gør paa ethvert Punkt et ubeskriveligt ægte Indtryk, her er intet trukket fra og intet lagt til, ingen Stillen sig i Positur og ingen Heltefagter. Og dog lyser Modet og Pligttrøskaben ud af hver Linie i Bogen.

Og saa dette velsignede danske Lune, som ikke fornægter sig selv under det bitreste Savn og den smerteligste Længsel.“ *„Hovedstaden“.*

Engelske Soldaterbreve. Udgivne og indledede af *Harald Nielsen.* Kr. 2.00.

4. Oplag.

„Denne lille Bog hører til dem, man gemmer. Den er saa særpræget og levende. — Man sidder med den sikre Fornemmelse, at netop saadan maatte denne særegne Fyr, Tommy Atkins, skrive om Krigen . . . De er saa engelske i deres knappe Klarhed, saa uimponeret saglige som kun Fagsoldater vilde skrive dem, paa een Gang dulgte i deres jævne Følsomhed og haardhændet reelle og lysende op i et uventet Smil . . . Der er en saa uforglemmelig Rigdom i denne Bog.“ *„Berlingske Tidende“.*

Tyske Soldaterbreve. Skrevne af tyske Studenter. Udgivne af *Harald Nielsen.* Kr. 2.00.

2. Oplag.

„Ogsaa i denne Samling Krigsbreve findes mærkeligt levende Billeder, og slaende Træk af den haandgribelige Krigs Humor og Tragik, dens Umenneskelighed — og dens Menneskelighed. Men endnu mere end de andre Brevsamlinger har denne tyske sin Vægt i det bevidst og ubevidst nationalt særegne.“ *„Berlingske Tidende“.*

„Man læser dem med levende Interesse, og lærer gennem dem det tyske Folk og den tyske krigsbejstrede Ungdom at kende fra en adskilligt mere tiltalende Side end den, der lægger sig for Dagen i Krigsprædikener og i Avisartikler.“

„Hovedstaden“.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

Soldatenleben in Frankreich

Das Leben eines Soldaten in Frankreich ist ein Leben in der Frontlinie. Die Soldaten sind den Gefahren der Feinde ausgesetzt und müssen die Strapazen des Krieges ertragen.

1. Die Frontlinie

In der Frontlinie sind die Soldaten den Gefahren der Feinde ausgesetzt. Sie müssen die Strapazen des Krieges ertragen und sind oft in der Lage, die Feinde zu besiegen. Die Soldaten sind in der Frontlinie in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee.

Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee.

2. Die Truppen

Die Truppen sind in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee. Die Truppen sind in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee.

Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee. Die Truppen sind in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee.

3. Die Kampfmethoden

Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee. Die Truppen sind in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee.

Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee. Die Truppen sind in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee.

Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee. Die Truppen sind in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee.

Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee. Die Truppen sind in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee.

Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee. Die Truppen sind in der Regel in Gruppen von vier bis sechs Mann eingeteilt. Die Soldaten in der Frontlinie sind in der Regel die besten Kämpfer der Armee.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

10. 1914

...

...

...

...

...

...

...

...

...

